

eks. 2

FISKERIDIREKTORATET
BIBLIOTEKET

Fiskets Gang

Nr. 10 - 1994

16 NOV. 1994

ROYAL GARDEN HOTEL

164 / 200

Fiskeridirektoratet Biblioteket
FISKDIR Mag eks. 2
Fiskets gang (trykt utgave)
1994 Årg. 80 Nr 10

H04002520

2004-06-17

Fiskets Gang

UTGITT AV FISKERIDIREKTORATET

80. ÅRGANG
NR. 10 – OKTOBER 1994

Utgis månedlig
ISSN 0015-3133

ANSV. REDAKTØR

Sigbjørn Lomelde
Kontorsjef

REDAKSJON:

Olav Lekve
Dag Paulsen

Ekspedisjon/abonnement:
Esther-Margrethe Olsen

Annonser:
Possibility AS
Lille Markevei 13
N 5005 Bergen
Telefon: 55 23 11 10
Telefax: 55 23 17 08

Fiskets Gangs adresse:
Fiskeridirektoratet
Postboks 185, 5002 Bergen
Tlf.: 55 23 80 00

Trykt i offset
JOHN GRIEG A/S

Abonnement kan tegnes ved alle poststeder ved innbetaling av abonnementsbeløpet på postgirokonto 5 05 28 57, på konto nr. 6501.05.63776 Kredittkassen eller direkte i Fiskeridirektoratets kassakontor.

Abonnementsprisen på Fiskets Gang er kr. 200,- pr. år. Denne pris gjelder for Danmark, Finland, Island og Sverige. Øvrige utland kr. 330,- pr. år. Utland med tlf. kr. 400,-
Fiskerifagstudenter kr. 100,-.

ANNONSEPRISER: Alminnelig plass

1/1 kr. 5.700,-
1/2 kr. 3.400,-
1/4 kr. 2.500,-

Tillegg for farger:

kr. 1.000,- pr. farge
3 omslag kr. 11.000,- (4-farger)
Siste side kr. 12.000,-
Gjelder fra nr. 7/8-94.

VED ETTERTRYKK FRA
FISKETS GANG
MÅ BLADET OPPGIS SOM KILDE

ISSN 0015-3133

Nytt om navn:

Hallstein Rasmussen æresmedlem i Norges Fiskarlag

Assisterende fiskeridirektør Hallstein Rasmussen er utnevnt til æresmedlem i Norges Fiskarlag. Utnevnelsen ble foretatt av avtroppende formann Einar Hepsøe under fiskarlagets landsmøte i Trondheim nylig.

Utnevnelsen er en anerkjennelse for den langvarige innsatsen Hallstein Rasmussen har gjort for norsk fiskerinæring gjennom sin lange karriere.

Gjennom en ti års periode fra 1958 var Hallstein Rasmussen generalsekretær i Norges Fiskarlag. Fra 1968 gikk veien til forvaltningen, der han ble ansatt som assisterende fiskeridirektør.

Årene 1972 – 73 markerte et intermesso i Hallstein Rasmussens karriere. Da ble han innvilget permisjon for å tiltre i den nyopprettede stillingen som fiskeriråd ved den norske ambassaden i USA.

I 1978 ble Hallstein Rasmussen utnevnt til fiskeridirektør, en stilling han hadde i ti år. Siden 1988 har han igjen arbeidet som assisterende fiskeridirektør.

Andre æresmedlemmer i Norges Fiskarlag er Arnulf Finnestrand, Alf Worpvik, Arvid Syvertsen, Johan O. Skjelstad og Ole N. Nakken.

Assisterende Fiskeridirektør Hallstein Rasmussen med diplom som fulgte med utnevnelsen som æresmedlem i Norges Fiskarlag. (Foto: Sigbjørn Lomelde).

INNHold CONTENTS

FG

NR. 10
1994

Hallstein Rasmussen æresmedlem i Norges Fiskarlag – <i>Hallstein Rasmussen appointed honorary member of Norwegian Fishermen's Association</i>	2
Antibiotikabruken i norsk oppdrettsnæring viser kraftig nedgang – <i>Dramatically reduction of antibiotics in Norwegian fishfarming</i>	4
Fiskedød i takt med industrireising på Skagerrak – <i>Industrialization caused fishdeath on Skagerrak</i>	5
Hjula rullar igjen på Agnefest – <i>The wheels are turning again on Agnefest</i>	7
Bakgrunn for etablering av markedsordninger og markedsråd – <i>The background for establishing market arrangements and market boards</i>	9
Fra landsmøtet i Norges Fiskarlag: – Fiskerne blir tapere i EU – <i>The fishermen will be the losers in the EU</i>	17
EU og norsk fiskerinæring – <i>The EU and norwegian fishing industry</i>	19
Historikk: Jens Evensen – med folkeretten i kofferten – <i>Jens Evensen – with international law in his suitcase</i>	23
Lån og Løyve – <i>Laws and regulations</i>	29
Månedstatistikken – <i>Statistics</i>	47

Forsidefoto:
Statsminister Gro
Harlem Brundtland
på Fiskarlagets
talestol.
Foto:
Sigbjørn Lomelde

Redaksjonen
avsluttet
31. oktober 1994

Antibiotikabruken i norsk oppdrettsnæring viser kraftig nedgang

Antibiotikabruken i oppdrettsnæringen fortsetter å gå ned. Pr. oktober viser statistikken at det på landsbasis er brukt drøyt 1 tonn antibakterielle midler totalt i norsk oppdrettsnæring så langt i år, mot mer enn 6 tonn i hele 1993. Sett i forhold til antibiotikabruken i 1992 og tidligere er nedgangen dramatisk. Nye vaksiner og bedre driftsrutiner er trolig hovedårsaken til den positive utviklingen.

– Svært gledelige tall, sier konstituert generalsekretær Leif Magne Øveraas i Norske Fiskeoppdretteres Forening (NFF). – Dette bekrefter at vi er på rett vei, og at dreiningen fra helbredende til forebyggende helsetiltak i næringen har ført frem.

De tre sykdommene *vibriose*, *kaldtvannsvibriose* («Hitra-syke») og *furunkulose* har det siste tiåret ridd norsk oppdrettsnæring som en mare, ikke bare i form av store økonomiske tap, men like mye som en trussel mot næringens anseelse i folks bevissthet. Så har da også NFF sammen med fiskeri- og veterinærmyndighetene i mange år arbeidet iherdig for å få bukt med sykdomsproblemene og den derav følgende medisinerbruken i næringen.

Nå viser de siste tallene fra Norges Medisinaldepot over bruken av antibiotika i oppdrettsnæringen så langt i år at norsk oppdrettsnæring ser ut til å lykkes i sine bestrebelser på å fremstå

som en «sunn» næring. Fra et toppforbruk på 48 750 kg antibiotika i 1987, falt forbruket brått til drøye 6 000 kg i 1993. Hittil i år er det altså brukt noe over 1 000 kg.

Ifølge Øveraas viser dette at norske myndigheter og næringen har lyktes i sin strategi med å snu bekjempelsen av sykdom fra helbredende til forebyggende tiltak. I dette arbeidet har utviklingen av nye og effektive vaksiner utvilsomt spilt en avgjørende rolle, sier han.

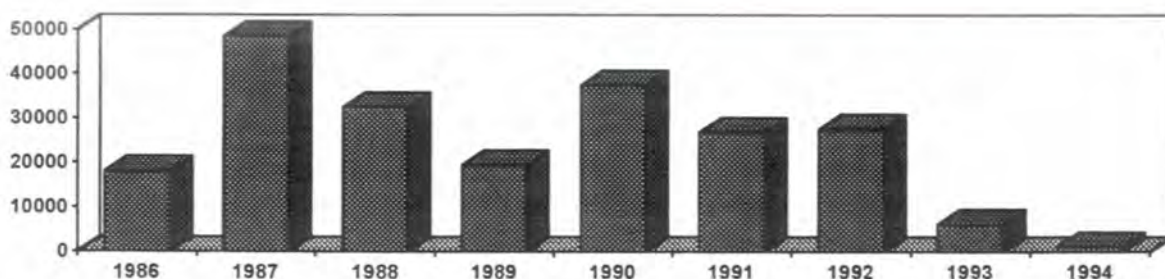
Men Øveraas påpeker også at næringsutøverne selv har gjort mye for å forbedre sin driftspraksis, og på den måten eliminere forhold som disponerer for sykdom. Økt bruk av atskilte årsklasser, lavere tetthet i merdene og innføring av avlastningslokaliteter er noen eksempler på endrede driftsrutiner som har fått betydning i det forebyggende arbeidet.

Øveraas utelukker imidlertid ikke at oppdretterne for tiden har «naturen på sin side», i form av gode biologiske forhold som også har bidratt til å holde sykdomsproblemene i sjakk. Han advarer mot å tro at vi er blitt kvitt alle fiskesykdommer, og minner om at bekjempelsen av disse er et problem som hører innunder alle former for biologisk kultivering.

Ellers konstaterer Øveraas på vegne av norske fiskeoppdrettere at forbedringen i sykdomssituasjonen får svært gledelige følger for økonomien i næringen.

– Utslagene er kraftigst på kostnadssiden. Samtidig som sykdomsproblemene synes å være på retur har vi også registrert en betydelig nedgang i antall rømninger i samme periode. Samlet får dette en svært positiv innflytelse på vår konkurransevne, sier han.

FG Dag Paulsen

Tabell 1.
Totalforbruk av antibiotika (i kilo) i norsk oppdrettsnæring 1986–1994*.
*Pr. 1/10 1994.

Fiskedød i takt med industrireising på Skagerrak

Er det mindre fisk i Skagerrak og langs Sørlandskysten nå enn for 75 år siden? Det hersker det ingen tvil om. I enkelte områder som sokner til Skagerrak er fisken blitt nesten borte. Det er aldri blitt målt dårligere forekomster av torsk enn nå. Hvitting og lyr er redusert med henholdsvis 95 og 98 prosent i enkelte områder. Siden 1919 har forskningsstasjonen i Flødevigen foretatt årlige strandnottrekk som et ledd i overvåking av gruntvannsfaunaen på Skagerrakkysten og en fylldig rapport om disse trekkene ble tidligere i høst lagt fram på et preseseminar i Flødevigen. Forskerne regner med at forurensing er den viktigste årsaken til den elendige tilstanden. Etter omfattende industribygging på 50- og 60-tallet forsvant mye av fisken og den har aldri kommet tilbake. Men også algeoppblomstringen våren 1988 tok knekken på mye fisk.

Av fire mulige årsaker til den elendige tilstanden for fisk og bunnfauna i de undersøkte områdene vil forskerne stort sett utelukke tre; naturlig variasjon, overfiske og oksygenforholdene. Da blir man stående igjen med forurensing, som kan spores til tre grupper av «syndere»; industrien, den vanlige befolkning (kloakk) og landbruket. Med bakgrunn i strandnottrekkene i perioden 1919 – 1993 kan man finne ut når fisken forsvant, parallelt med industrietablering med påfølgende konsentrering av befolkning og et stadig mer effektivt landbruk. Det er særlig tre områder som peker seg ut: Indre Oslofjord, sjøområdene ved Holmestrand og Grenlandsfjorden.

Indre Oslofjord: Her har det vært kontinuerlig industriutbygging siden midten av 1800-tallet fram til i dag, men kanskje viktigst er en stadig større befolkningstetthet, og forurensingen på 30-tallet skriver seg i hovedsak fra urensset kloakk. Strandnottrekkene startet først i 1936 og data for utviklingen av fiskebestandene før denne tid må baseres på andre kilder. Etter at trekkene startet har man konstatert lite fisk helt til i dag. Men trolig fikk

Skagerrakkysten er idyllisk og Skagerrak er et av verdens mest produktive havområder, men forurensingen har de siste 30 årene nesten tatt knekken på torsk, lyr og hvitting i strandsonen.

Oslofjorden et kraftig krakk i torskestammen på begynnelsen av 30-tallet. Det kan vi lese utifra torskeleveransene i distriktet.

Grenland: Norsk Hydro har siden etableringen i 1905 drevet utbygging av industriparken i Grenland. Utbyggingen fikk fart på 50- og 60 tallet og flere nye fabrikker ble bygget. Mellom annet ble magnesiumproduksjon startet i 1951. Samme år startet produksjonen av PVC-plast. På 60-tallet ble det blant annet bygget to ammoniakfabrikker og to nye fullgjødsel-fabrikker. Klorfabrikken fra 1947 ble nedlagt i 1987 og den første ammoniakfabrikken fra 1965 ble revet i 1986 etter en eksplosjon året før. Samtidig har folketettheten økt med påfølgende kloakkutslipp fra en voksende befolkning. På 50-tallet var fjordområdene i Grenland fiskerike med mye torsk. Midt på 60-tallet kom sammenbruddet i torskebestanden. På to år falt bestanden med 91 prosent. Bestandene av lyr og hvitting falt med henholdsvis 96 og 95 prosent i same tidsrom.

Holmestrandområdet: Også her har det foregått industriutbygging, bl. a. etableringen av Nordisk Aluminium ved havna i Holmestrand, og relativ stor økning i befolkningen. Fra 1970 og utover på 80-tallet opplevde kommunen en sterk befolkningsvekst. En del av forurensingen kommer også fra Drammensområdet i form av strøm fra Drammensfjorden som har tilført sjøen nærings-salter (fra jordbruk og kloakk) og miljøgifter (fra industrien). Resultatet ble en kraftig reduksjon i fiskebestandene. Forskerne i Flødevigen har siden ikke registrert noen bedring.

På Sørlandskysten i områdene lengst sør ble det registrert reduserte fiskestammer midt på 70-tallet. Det er spesielt de vårgytende artene som torsk og lyr som viser sterk tilbakegang. Rapporten om strandnottrekkene viser spesiell kraftig tilbakegang for lyr. I perioden 1919 - 1929 fikk man 25 lyr pr. trekk i gjennomsnitt. Etter 1985 er dette redusert til 0,6 lyr pr. trekk.

Alger i 1988

Våren 1988 seg tjukke lag av dødbringende alger langs den norske sørkysten. *Chrysochromelina polyepsis* bragte massedød og store økonomiske tap for oppdrettsnæringen. I Skagerrak døde fisk og bunndyr i hope-tall og man fryktet langvarige virkninger. Hvilken effekt algeoppblomstringen fikk for

fisk og bunndyr på Skagerrakkysten er nå studert ved Havforskningsinstituttets forskningsstasjon Flødevigen.

Bortimot en hel årsklasse av torsk forsvant som en følge av algene våren og sommeren 1988, og den var tilbake til det normale i 1991. Normal i den betydning av at den igjen var oppe på det samme dårlige tall som før algeoppblomstringen (32,5 prosent av en gjennomsnitt årsklasse). Det samme gjelder bestanden av lyr, som sammen med torsk utgjør den store predatorgruppen i Skagerrak. Det betyr at det blir mindre beiting på de tallrike småfiskene. Forskerne bak rapporten om strandnottrekkene og ettervirkningene av algeoppblomstringen i 1988, Tore Johannesen og Aadne Sollie mener det fremdeles er ettervirkninger av algene ved at arter med sommergyting og høy yngelproduksjon har utnyttet «tomrommet» etter algeoppblomstringen til å bli enda mer tallrike enn de var før sommeren 1988 og fortrenger dermed andre fra «matfatet».

Skagerrak er et av de mest produktive havområder i verden. Områdene ved Flødevigen har en produksjonsevne som bare kan sammenlignes med tropiske regnskoger, men samtidig er Skagerrakkysten enormt utsatt for forurensing. Dette skjer ved utslipp fra industri, jordbruk og bebyggelse. Store mengder avfallspartikler blir fraktet med strømmen inn i Skagerrak. Hovedstrømmen inn i Skagerrak kommer først inn i Nordsjøen og går i Tyskebukta, langs Jylland, oppover svenskekysten og ut igjen i Nordsjøen langs den norske Skagerrakkysten.

JG Olav Lekve

FISKERIDIREKTØREN REGISTER OVER MERKEPLIKTIGE NORSKE FISKEFARKOSTER 1994

Til salgs hos
ADRESSEAVISENS FORLAG
Boks 6070 - 7003 TRONDHEIM
Tlf. 72 50 13 09 - Fax: 72 50 13 12

kr.
200,-

Hjula rullar igjen på Agnefest

(Lyngdal) Den 22. september klappa tre notbåtar til kai ved Agnefest Seafood AS i Lyngdal. Verksemda har stått nærast stille sidan i fjor haust, men med nye eigarar og frisk kapital er det igjen blitt aktivitet i fryserom og pakkeri. Bernt Brandal, med permisjon frå stillinga som konstituert fiskerisjef på Skagerrak, er tilsett som dagleg leiar. Verksemda satsar på makrell i haustsesongen og sild til vinteren.

Agnefest Seafood AS ligg innerst i Rosfjorden i Lyngdal kommune, men berre nokre kilometer frå det opne havet. Frå slutten av august til nærmare jul er det makrellen som dominerer fiskemottaka i Sør-Norge.

– Det har vore full fart frå oppstarten. Første dagen kom tre båtar og leverte makrell. Eg legg ikkje skjul på innkøyringsproblem, men det har raskt betra seg. I starten greide vi å frysa inn 8

Bernt Brandal har permisjon frå stillinga som fiskerisjef på Skagerrakkysten og har kasta seg inn i fiskeindustrien som dagleg leiar i Agnefest Seafood AS.

Makrellen flommar inn i det oppjusterte anlegget. Agnefest kan frysa inn 200 tonn makrell i døgeret.

tonn i timen. Etter ei veke tok vi unna 22 tonn i timen og nærmar oss det optimale, seier Bernt Brandal.

Det blir stadfesta av fiskarane på båtane som låg inne til lossing. Mellom dei var kystnotbåten Hillersøy frå Askvoll i Sogn og Fjordane og ringnotbåten Solvor Viking frå Bømlo.

– Eg er veldig nøgd og kjem i framtida til å leggja turen til Agnefest dersom det høver i forhold til fangstfelt. Vi er blitt godt mottekne, seier skippar Tore Hillersøy på Hillersøy.

Verksemda har ein kapasitet på 200 tonn innfrysing pr. døgn. Førebels er det makrell og sild det skal satsast på. Men i tillegg skal det bli mottak og pakking av kvitfisk og rekemottak.

– Det skal bli spennande å sjå korleis dette går. Det avhenger av økonomien som igjen er avhengig av råstofftilgangen. Det har gått bra i starten, men det finns ikkje nokon garanti i fiskerieringa om sikker råstofflevering, seier Brandal.

Dei nye eigarane er samsett av solide fiskeriverksemdar frå Sør-Norge. Det er blitt investert omlag fire millionar kroner i nytt utstyr. Tunnelrysekapasiteten er utvida og det er investert i ny

Full fart i pakke-
riet frå første
dag.

kompressor for å auka innfrysingskapasiteten. Mottakssituasjonen på Skagerrakkysten blir med oppattstartinga på Agnefest monaleg betre og Brandal oppfattar ikkje Agnefest Seafood som nokon tom i auga på dei etablerte mottaka vest og aust for Lyngdal.

– Vi ligg midt mellom Egersund og Flekkerøy / Kristiansand og er eit tilbod til fiskarane. Eg har heller ikkje erfart noko negativt frå dei andre mottaka etter at vi starta, seier Brandal.

Overgangen frå forvaltning til næringsutøving har vore brå og hektisk for Bernt Brandal.

– Vi har stått på og det blir kanskje vel hektisk til sine tider, men det er veldig lærerikt og spennande. Skilnaden frå å være fiskerisjef til dagleg leiar i fiskeindustrien er stor. Det er to vidt forskjellige verdener. Men eg angrar ikkje, sjølv om eg likte meg svært godt i Fiskeridirektoratet. Det har vore ein lærerik periode og ein god stad å lære mangfaldet i norsk fiskerinæring å kjenna, seier Brandal.

FG Olav Lekve

Kjente navn bak Agnefest Seafood AS

Nyetablerte Agnefest Seafood AS har ein aksjekapital på 1.600.000 kroner fordelt på 16.000 aksjer. Fordelinga mellom eigarane er slik:

Sjøinvest AS (Egersund) 3.600 aksjer
Andenes Holding AS (Flekkefjord) 3.600 aksjer

Finnøy reker AS (Åna-Sira) 3.600 aksjer
Emy Trading AS (Måløy) 1.800 aksjer
Oksenberg AS (Florø) 1.800 aksjer
Egersund Sildoljefabrikk
AS (Egersund) 1.600 aksjer

Konstituert fiskerisjef

Terje Hallsteinsen er frå 1. november konstituert som fiskerisjef på Skagerrakkysten.

Hallsteinsen skal fungere til Birger Larsen vender heim frå Washington hausten 1995. Den nye fiskerisjefen på Skagerrak er utdanna jurist og har vore tilsett i Fiskeridirektoratet sidan februar 1986. Det meste av tida som konsulent ved Juridisk kontor ved Avdeling for fiske og fangst. I ein kort periode var han engasjert i Lofotoppsynet ved Avdeling for kvalitetskontroll avdeling i Svolvær. Sidan i sommar har han vore engasjert hjå Fiskerisjefen på Skagerrak som førstekonsulent.

Terje Hallsteinsen.

Bakgrunn for etablering av markedsordninger og markedsråd

Av

Svein Ottar Olsen

Norsk institutt for fiskeri- og havbruksforskning AS – Fiskeriforskning

De organisasjoner som utøver felles generisk markedsføring betegnes ofte som «markedsråd». Behovet for ulik grad av reguleringer og ulike former for markeds samarbeid har ført til at vi finner en rekke ulike typer av markedsråd. Seniorforsker Svein Ottar Olsen vil i denne artikkelen ta for seg bakgrunn for etablering av markedsrådene. I neste artikkel vil Olsen foreta en klassifisering av markedsrådene, samt deres målsettinger. Sammen vil disse to artiklene begrunne hvorfor det først og fremst er primærleddet som står ansvarlig for styring og finansiering av markedsrådene og derigjennom kontroll med den generiske markedsføringen.

Den organisasjonsform som i størst utstrekning finansierer, styrer og utøver felles generisk markedsføring, har sitt utgangspunkt i lovregulerte markedsordninger eller markedsråd. Selv om vi kan finne et formelt skille mellom «rådet» (board) og den utøvende enhet (f eks institutt, byrå), vil vi betrakte markedsråd («Marketing Board») som den bærende enhet for samarbeid omkring initiering, planlegging, styring, finansiering og utøving av felles markedsføring og markedsrelaterte tiltak.

Hoos (1979:301) definerer markedsråd som:

«produsentkontrollert, tvungen, horisontal organisasjon, beskyttet av offentlige myndigheter gjennom lov – for å utøve visse markedsoppgaver til beste for produsenter av en gitt råvare».

Denne definisjonen er bl. a. benyttet i Canada, Storbritannia og Australia. Om vi kan betrakte et

markedsråd som en horisontal organisasjon, vil vi betvile. Selv om mange markedsråd består av samarbeid mellom primærprodusenter (et ledd i verdikjeden), er formålet ofte å oppnå vertikal makt, vertikal kommunikasjon og vertikal samordning. Innen markedsrådene er ofte flere ledd i verdikjeden samlet i de besluttede organer selv om en helt klart finner primærprodusentene i flertall.

Føderativ organisering står sentralt i såvel samvirkeorganiseringen som når det gjelder organisering, styring og ledelse av markedsrådene og markedsordningene (Olsen 1993b). **Føderasjoner** er en fellesbetegnelse på enheter som etableres gjennom **frivillig, bindene og langsiktig samarbeid** mellom etablerte enheter som organisasjoner, bedrifter, samvirkeforetak, regionale og sentrale myndigheter ol.

Det som kjennetegner denne form for samarbeid er at mange små enheter går sammen om å etablere en eller flere fellesenheter for derigjennom å kunne oppnå bedre og mer effektiv ressursutnyttelse, redusere usikkerhet, unngå intern priskonkurranse eller andre målsettinger som går på maksimering av medlemsnytte.

Såvel kooperasjoner/samvirke som føderasjoner defineres som **frivillige** etableringer og samarbeidsformer (Johnstad 1992). Provan (1983) skiller derimot mellom frivillige og kontrollerte føderasjoner, og hvor den sistnevnte blir etablert med pålegg fra offentlige myndigheter (eller en annen tredjepart). Det at markedsråd strengt tatt ikke behøves å være «frivillig» i ordets rette betydning fører ikke til at vi kan betrakte disse som en avert av en ren føderasjon – som en **kvasiføderasjon** eller som en **kontrollert føderasjon** (Olsen 1993 b). Det er også mulig å bruke **geografi** som kjennetegn med føderasjoner (f eks regionale-, nasjonale- og flernasjonale føderasjoner).

I USA brukes betegnelse «**marketing orders**» om obligatoriske markedsordninger, mens «**marketing agreement**» blir benyttet i forbindelse med frivillige markedsordninger (Rhodes 1987). Som en generell regel kan en si at «marketing boards» har flere og videre fullmakter enn «marketing orders». Spesielt avgrensede markedsordninger kan betegnes som plan, program eller system (scheme).

Bakgrunn for etablering

Offentlige markedsordninger ble etablert innen landbrukssektoren i Australia, Canada, New Zealand, Storbritannia, Sør-Afrika og USA i depresjonstiden etter 1. verdenskrig. Dette skjedde etter at frivillige markedsordninger ikke kunne holde priser og produksjon under kontroll. De første markedsrådene i utviklingslandene ble etablert under den andre verdenskrig (Abbott and Creupelandt 1966). Markedsråd ble i første instans oppnevnt for å styrke primærprodusentenes forhandlingsstyrke i de ulike primærmarkeder (Warhavskey 1982).

Marketing Boards oppsto i sin tid i tett samspill med andelsorganiseringsen. En ulempe med andelsorganiseringsen sett ut i fra et regulerings-synspunkt, var at det var frivillig å organisere seg. En del produsenter kan velge å stå utenfor og på denne måten undergrave systemet eller fellesskapet. De kan ofte i ly av andelshavernes disiplinerte atferd og kostnader oppnå bedre vilkår enn medlemmene (Bager 1993). De frivillige ordninger viste seg i store trekk ikke å fungere godt nok, og det oppsto et behov for kollektiv atferd. Marketing Boards var et forsøk på å løse dette problemet ved å gjøre det obligatorisk for alle produsenter å bli registrert, og gjøre det ulovlig å omsette utenom markedsrådene. I den forbindelse ble produsentkooperativer og markedsråd sett på som komplementære markedsordninger i stedet for alternativer (Abbott and Creupelandt 1966).

I forbindelse med etablering av Eggsamvirket i Norge på slutten av 1920-tallet ble det drøftet hvorvidt «samarbeid måtte innøves». Det viste seg at en konkurranse mellom de ulike eggseentralene førte til overproduksjon og lite koordinert utnyttelse av markedsyklusene, noe som tvang frem obligatoriske former for markedsregulering gjennom Norske Eggsentraler S/L.

Alternativene til markedsrådene i et regulert marked var ofte offentlige departementale organer eller direktorater i samarbeid med kooperativer eller private foretak (Abbott and Creupelandt 1966). I en rekke land var det vanlig at myndighetene opprettet regulære eller midlertidige innkjøps- og støtteprogrammer for å regulere markedet og opprettholde en stabil pris til produsentene.

Etter hva vi forstår er ordningene med markedsråd mest vanlig innenfor det britiske samveldet. I 1966 var det 30 markedsråd i Australia, 80 i Canada og 9 i England. Også i utviklingslandene finner vi flere ulike markedsråd. Markedsråd med enerett til eksport finner vi blant annet i flere fransktalende afrikanske kolonier (Abbott and Creupelandt 1966).

I litteraturen finner vi en rekke begrunnelser og forklaringer for hvorfor markedsråd oppsto eller oppstår – noe som også innvirker på de målsettinger markedsrådene jobber ut i fra. Abbott og Creupelandt (1966:4) inkluderer følgene **drivkrefter for etablering**:

- a) Reduserte eksportinntekter på grunn av konkurranse fra/mellom aggressive selgere (intern priskonkurranse, «weak selling», traderkultur)
- b) Lite koordinert salg, inkonsistent volum og varierende kvalitet
- c) Opprettholde priser til primærprodusentene ved å kanalisere deler av overskuddsproduksjonen til eksport eller andre ikke konkurranse-dyktige markeder
- e) For å justere varierende markedspriser/spreprisvariasjoner over tid
- f) Manglende prisincentiver for å øke den innenlandske produksjonen
- g) Uregulert tilbud til innenlandske forbrukere og urettferdig salgspraksis på grunn av manglende konkurranse, kredittforhold, informasjon ol.
- h) Myndighetenes ønske om å få kontroll med eksportinntektene.

De begrunnelser vi finner er ofte i samsvar med de begrunnelser når det gjelder å etablere et felles samvirke eller en føderativ enhet (Olsen 1993 b). Nilsson (1992) gir i sin studie av svenske kooperativer flere forklaringer på **hvorfor** samvirkeorganisering er spesielt fremtredende innen landbrukssektoren. For det første finner vi **store faste investeringer** som er produksjonsspesifikke og irreversible. Innen landbruket kan ikke de sentrale innsatsfaktorer flyttes – marken ligger der den ligger.

Vi finner videre et stort antall selvstendige og uavhengige **små aktører** som i en markeds-situasjon står svakt overfor større kunder. **Markeds-signaler** fungerer ikke slik økonomisk teori forutsetter. Lavere priser fører ofte til økt produksjon og mer arbeidsinnsats, noe som forsterker ubalansen i forholdet mellom tilbud og etterspørsel. Innen bioproduksjon finnes en rekke særtrekk som gjør **sesongvariasjon og usikkerhet** til et sentralt styringsproblem:

- en kan vanskelig på forhånd fastsette en nøyaktig **produksjonsmengde**
- **produktkvalitet** kan variere og være vanskelig å vurdere
- enkelte produkter krever rask omsetning og er **lite lagringsstabile**
- **produksjonsperioden** kan være lang (det kan ta flere år fra planting til høsting)
- **salgspris er ikke kjent** på det tidspunkt produksjonsbeslutningene fattes.

Når vi i det følgende skal beskrive bakgrunn for etablering av markedsordninger vi har med i vår undersøkelse, vil vi påpeke at vi ikke har tatt med markedsordninger med reguleringsansvar og monopolordninger. Etter som vår tilnærming er generisk markedsføring, vil vi først og fremst ta for oss de begrunnelser som ligger til grunn for etablering av de markedsråd som har markedsføring som hovedoppgave. I neste artikkel vil vi beskrive markedsråd med ulike oppgaver utenom felles markedsføring.

Mistillit, intern kokurranse og avsetningssalg

En av de mest gjentatte forklaringer på etableringer av kooperativer innen primærleddet, er **mistillit til det privateide distribusjons- og salgsleddet**. Vi finner disse argumentene i etablering av kooperative organisasjoner i USA (Hoos 1979), New Zealand (Zwartz 1988), i Storbritannia og Frankrike (Young 1978). Den manglende tillit går ut på at mellomleddet utnytter primærprodusentenes manglende størrelse i prisforhandlinger, de utnytter usikkerheten i markedet til sin fordel og kan selvsagt utnytte de spesielle produkt- og markedsegenskaper (manglende holdbarhet, sesongproduksjon ol.) for å oppnå høyere marginer.

En sentral begrunnelse for å etablere begrensninger i f. eks. eksportomsetningen, er **intern priskonkurranse** mellom selgergrupperinger, agenter, eksportører eller tradere. Avsetningsorientering eller intern priskonkurranse («**weak selling**») er med andre ord en betegnelse hvor salgsagenter bruker lave priser for å oppnå salg – gjerne priser som er uakseptabelt lave og som i liten grad behøver å reflektere kundenes eller sluttbrukers betalingsvilje. En slik atferd kan resultere i en lavere referansepris og derved påvirke prisbildet i det generelle markedet. Det kan videre føre til en betydelig reduksjon i den totale lønnsomhet og verdiskapning nedover i verdikjeden (mot primærleddene). Faktorer som kan påvirke «**avsetningssalg**» kan være økonomiske hensyn (likviditetspress), mangel på tekniske lagringsmuligheter, manglende kontroll med kvalitet og distribusjon eller rett og slett manglende evne, vilje eller tålmodighet til å utføre en profesjonell salgsaktivitet. Det at bransjene setter minimumspriser er et virkemiddel for å unngå noe av disse problemene.

Bakgrunnen for å oppløse New Zealand Kiwifruit Authority og etablere sentralisert eksport gjennom NZ Kiwifruit Marketing Board, var nettopp **intern**

priskonkurranse mellom tradere av kiwi fra New Zealand.

Kombinasjonen av mange tilbydere av udifferensierte produkter med få avtakere på distribusjonssiden, gir grunnlag for **manglende makt og forhandlingsstyrke**. Historien bak etableringen av det amerikanske markedsrådet for kjøtt (**US Meat Board**) i 1919, kan forklares ut i fra det misforhold som oppsto i forholdet mellom primærprodusentene og distributørene av kjøtt i datidens USA.

Primærprodusentene av kjøtt i en småby i Kansas (Hutchinson) inviterte lederen til en av de store kjøttprodusentene i USA for å forsvare sin enorme fortjeneste på kjøp og omsetning av kjøtt. Det forhold at de store distributørene gjennom sin oligopolstilling kunne utnytte de biologiske og økonomiske faktorer for å øke sine marginer, førte til motsanksjoner fra primærleddet. Fortjenesten var så betydelig at selv den amerikanske Kongressen måtte gripe inn. Også forbrukerne klaget over for høye priser og fra Europa kom det signaler om boikott av amerikansk kjøtt («Growth of a Force», Meat Board 1988). Det går videre frem at primærprodusentenes manglende forståelse for overproduksjonsproblemer og kjøttssykluser førte til at all skyld ble rettet mot mellomleddet.

På møtet i Kansas var det første gang at ideen om å etablere et National Live Stock and Meat Board (Meat Board) ble satt frem. På møtet ble det oppfordret til samarbeid og det var klart for alle at det først og fremst var primærprodusentene som måtte samarbeide for å kunne **etablere mer stabile markedsforhold**. Det ble etablert et nærmere samarbeid med produsentene, og den offisielle etableringen av National Live Stock and Meat Board ble etablert i 1922. 11 av de 17 medlemmene i rådet var representanter fra primærprodusentene, men organisasjonen hadde representanter fra alle segmenter av industrien.

Markedskrise og overproduksjon

Det som er spesielt med markedsrådene, er for det første at de ofte befinner seg i bransjer hvor vi har mange desentraliserte og individuelle aktører som produserer udifferensierte naturprodukter med varierende kvalitet og i varierende volum.

JG

NR. 10
1994

Inngangsbarrierene er lave og primærprodusentene må ofte tilpasse seg varierende og usikre omgivelser (vær, klima..) som de ikke kan påvirke. Priselasiteteten på produktene er lav på kort sikt og de best betalende produkter har ofte begrenset holdbarhet. Etterspørselen i markedet er rimelig stabil, mens produksjonen kan være intensiv og sesongpreget. Samtidig er tilbudssiden vanskelig å koordinere og styre på frivillig basis eller i en frikonkurransesituasjon. Overproduksjonsproblemer, avsetningsproblemer og ustabile markedsforhold blir en del av bransjens virkelighet. At bransjene selv tar initiativ til regulering kan vi forstå ut i fra et ønske om «selvregulering» fremfor overstyring av departementale byråkratier.

Markedskrise med overproduksjon og prisfall var den avgjørende forklaring for etablering av **New Zealand Meat Board**. Da Storbritannia kom med i 1. verdenskrig i 1914 gikk den britiske regjering ut med følgende anmodning til farmere i New Zealand; «Produce all the meat you can» (Hayward 1972). Dette førte til en betydelig vekst i produksjonskapasiteten av hermetisk og frosset kjøtt til det britiske marked. Da kontrakten med den britiske regjering gikk ut i 1920, var det 180.000 tonn kjøtt på lager i New Zealand. Dette var på størrelse med en hel produksjonssesong. Det britiske marked ble i 1921 forsynt med to års produksjon fra New Zealand, noe som førte til fullstendig kaos i markedet for kjøtt.

Prisene på kjøtt gikk ned samtidig som frakt-kostnadene gikk opp. En rekke spekulanter gikk inn i markedet for å oppnå kortsiktig gevinster. I 1921 var markedsprisene så lave og fraktkostnadene så høye at kostnadene til frakt utgjorde 54% av importverdien til London.

Som en følge av denne krisen ble det etablert en ny lov – The Meat Export Control Act – og et produsentråd, Meat Producers Board. Dette markedsrådet fikk myndighet til å kontrollere handel og eksport med kjøtt samt **forhandle om transportkontrakter**. Det siste var viktig for å kunne oppnå en form for motmakt i forhold til et fåtall store transportører. Gjennom sentraliserte forhandlinger kunne bøndene redusere sine transportkostnader med betydelige beløp. Markedsrå-

det fikk i tillegg hovedoppgaven med å drive kvalitetsarbeid (graderinger, kontroll og utvikling) samt felles markedsføring og promosjon. Etter som fallende priser var et av hovedproblemene, fikk også markedsrådet myndighet til å gå inn med reguleringer og prisstabiliserende tiltak. I liten grad har dette blitt brukt av NZ Meat Board (Olsen 1992 b).

Avsetningsproblemer med for rask vekst i produksjonen av dyrekjøtt fra New Zealand, var hovedbakgrunnen for etableringen av NZ Game Industry Board på frivillig grunnlag i 1981. Dette markedsrådet ble derimot etablert forut før det oppsto en direkte markedskrise. Dette tror vi kan forklares ved at næringsmiddelindustrien på New Zealand har lange tradisjoner med felles markedsordninger og mange rådyroppdrettere var allerede tilsluttet en eller flere slike ordninger.

Behov for beskyttet finansiering

Det finnes en del fundamentale forutsetninger for etablering av markedsordninger som kan gi kontinuitet og tilstrekkelige økonomiske rammebetingelser. Den viktigste er mulighetene for å **skaffe en tilstrekkelig finansiering**. Behovet for å etablere rammebetingelser som **tvinger frem** samarbeidsordninger, men også legger forholdene til rette for å etablere organisasjoner og finansielle ressurser er en nødvendig betingelse for de markedsordninger vi har studert. En gjennomgang av historien til flere av markedsrådene er også en gjennomgang av en historie basert på motiver for å sikre og skaffe finansiering som kan virke i såvel oppgangstider som nedgangstider. Spesielt kommer dette frem i de amerikanske markedsordningene hvor den kooperative kultur og tradisjon ikke har vært like utbredt som i mange europeiske markeder.

Ved å studere de amerikanske markedsordningene, får vi bekreftet behovet for **beskyttet finansiering** og at frivillige ordninger ikke kan møte obligatoriske ordninger i kontinuitet, omfang og profesjonalitet. Vi finner flere eksempler på at de ulike markedsordningene i **utgangspunktet** er etablert som frivillige ordninger i den forstand at medlemmene kan la være å betale avgifter eller kreve sine avgifter tilbakebetalt. De fleste amerikanske markedsordninger som i dag har lovbeskyttet obligatorisk avgift, var etablert som frivillige ordninger (Forker and Ward 1993). Også flere av de markedsråd vi har studert på New Zealand var etablert med «frivillig» finansiering, men har senere gått over til «obligatoriske avgifter». NZ Game Industry Board ble etablert med frivillig finansiering i 1981, men gikk over til tvungen finansiering i 1984. Kiwifruit Export Promotion Committee ble etablert på frivillig grunnlag i 1970. Ved omorganisering til NZ Kiwifruit Authority i 1977 ble avgiften obligatorisk (Olsen 1993 a, Luxton 1992).

Ved etablering av det amerikanske markedsrådet for kjøtt, **Meat Board**, innførte de også den første «checkoff» finansieringen i amerikansk landbruk. Primærprodusentene ble oppfordret til å betale 5 cents ved levering til kunde (auksjon, pakkeri o.l.) og distributørene ble oppfordret til å betale samme beløp. Det som begynte med en form for **frivillig finansiering**, gikk senere over til at enkelte delstater innførte **obligatoriske avgifter** på 1960-tallet. Etter som konkurransen i markedet hardnet til for kjøttindustrien i siste del av 1970-tallet, begynte også arbeidet med å få frem en obligatorisk avgift **på nasjonalt nivå**.

Den usikkerhet som eksisterte i bl a markedet for storfekjøtt, forsterket behovet for et mer aktivt markedsarbeid og innføring av et obligatoriske program for innkreving av avgifter på nasjonalt nivå. Den første avstemningen om å sikre en **nasjonal og obligatorisk finansiering** til Beef Board ble avholdt i 1977. 56% stemte for en obligatorisk avgift. Kravet var 2/3 flertall.

Men krisen innen bransjen forsterket seg med redusert total etterspørsel, lavere marginer og overproduksjon. Fremtidsutsiktene var også dystre. Undersøkelser som markedsrådet gjorde viste at stemningen for å etablere et nasjonalt markedsråd var bedre enn noensinne, og allerede i 1986 ble det innført en obligatorisk avgift på 1 \$ pr dyr hver gang det ble solgt. Det ble videre arrangert en avstemning etter to år og som ga flertall (79%) for å etablere en «**Beef Promotion and Research Act**».

Finansiering av **National Pork Producers Board** i USA, har samme historiske utvikling som innen storfekjøttindustrien. Utviklingen har gått fra frivillig finansiering, via obligatorisk finansiering med tilbakebetalingsmuligheter til at alle primærprodusenter må betale en fastlagt avgift til fellesformål. For å legitimere ordningen blir også alle importerte produkter og råstoffer avgiftsbelagt.

Etableringen av et permanent markedsråd for fisk i USA har strandet nettopp fordi industrien ikke har klart å skaffe tilstrekkelig oppslutning omkring en tvungen avgift. **National Fish & Seafood Promotional Council** ble etablert i 1987 som en prøveordning basert på offentlige midler. I den perioden ordningen varte, ble det brukt betydelige ressurser på å tilfredsstille de nasjonale kriterier for å etablere en tvungen finansieringsordning. Etter at prøveperioden var over, var det ikke etablert et formelt grunnlag for et nasjonalt markedsråd for sjømat (se Østli 1991, Jones 1991, for en historisk beskrivelse).

Stordrift innen markedsføring og opplysningsvirksomhet

Strukturen i primærnæringene med mange små og uavhengige aktører som omsetter råvarer i produktform («commodities») er et hovedgrunnlag for felles generisk markedsføring. For det før-

ste er det betydelige **stordriftsfordeler** innen markedsføring – spesielt TV og magasinreklame rettet mot sluttforbruker. For at markedsføringen i det hele skal ha effekt, må visse typer markedsføring i enkelte markeder opp på et «betydelig nivå» både når det gjelder penger og kompetanse.

Mindre bedrifter innen primærnæringene har sin styrke i produksjonen, og vil dersom de ikke står tilsluttet kooperative salgsselskaper eller lignende ordninger stå svakt markedsmessig. Bedriftene mangler også incentiver til å påta seg kostnader og risiko med å drive ulike typer av markedstiltak som ofte er nødvendig for å kunne påvirke etterspørsel, lojalitet, holdninger og kunnskaper hos sentrale målgrupper – spesielt på forbrukernivå.

Enkelte grupper av råstoffbaserte produkter er undermarkedsført fordi de av ulike årsaker **ikke er blitt merkevarer**. Noe ligger i produktets natur ved at det er lett å fremstille i naturlig form og at kvaliteten kan variere på en slik måte at merkevarekvalitet ikke blir tilfredsstillende. Varierende leveranser og varierende priser er heller ikke forhold som stimulerer til merkevaresatsing. Ferskvareomsetning i uemballert form har også tradisjoner og kultur som er tilpasset behov og krav til høyt betalende brukere og kunder.

Videre omsettes mye av biproduksjonen som råvarer til en relativt høy pris eller gjennom utsalg hvor råstoffene eller produktene **blir nøytralisert** frem til konsument. Dette kan skje gjennom videreforedling og merkevareproduksjon hvor skillet mellom storfekjøtt og svinekjøtt blir eliminert, eller hvor en ikke vil kunne merke forskjell på torsk og hyse. Leverandøridentiteten på råvarer eller merkevaren kan også bli anonymisert på kantinene, i restaurantene eller i cateringsammenheng. Produkter som beholder sin etikett i slike segmenter, er gjerne bearbejdede produkter som vin og mineralvann (emballerte produkter).

Det er gjerne **akutte informasjons- og kommunikasjonsbehov** som legitimerer eller fremkaller incitament til å etablere markedsordninger for felles markedsføring. I forbindelse med etablering av det amerikanske markedsrådet for kjøtt, **Meat Board**, først på 1920-tallet sto primærprodusentene overfor problemet med at amerikanske ernæringsfanatikere satte ut rykter om at kjøtt overbelaste nyrene og førte til reumatisme. I Europa ble amerikansk kjøtt beskyldt for å være bærer av «Spanskesjuken» som krevde millioner av menneskeliv på verdensbasis. Behovet for å utvikle et positivt omdømme for kjøtt blant det store publikum la grunnlaget for en rekke kampanjer og tiltak innen generisk markedsføring. Det ble også finansiert forskning som kunne dokumentere ernæringsmessige fortrinn ved å spise kjøtt.

Svinekjøtt i USA tapte betydelige markedsandeler på begynnelsen av 1980-tallet til fordel for kylling. Det ble gjennomført markedsundersøkelser i 1968 som viste at svinekjøtt hadde et negativt omdømme og at forbrukerne ikke hadde fått med seg de produktforbedringer som hadde

skjedd i form av avlsarbeid siden 1940-tallet. Disse signalene la ikke bare føringer på de markedsstrategier som ble utformet, men ble også brukt for å synliggjøre behovet for økt forbrukerutdanning av langsiktig karakter («Growth of a Force», Meat Board 1988).

Reduksjon i forbruket av svinekjøtt førte bl a til at antall driftsenheter gikk ned med 50% fra 1980 til 1986. På tross av at arbeidsplasser i distriktene sto i fare, var det vanskelig å få aksept for økte subsidier. Den eneste måten å oppnå vekst eller mindre tap av markedsandeler, var gjennom å stimulere etterspørselen.

Svinekjøttindustrien gikk derfor inn for å etablere en obligatorisk avgift på nasjonalt nivå. Det ble foretatt avstemning blant medlemmene i 1985 og året etter var et obligatorisk avgiftssystem på 0,25% av dyrets verdi innført. Dette ga umiddelbart en fordobling i ressursene til felles generisk markedsføring.

Like etter at **Alaska Seafood Marketing Institute** (ASMI) ble dannet, ble det oppdaget botulisme på et parti Alaska-laks i Europa. Riktige og raske beslutninger om å kalle tilbake produktene, samt komme med nøytral informasjon til kunder og forbrukere, var med på å redusere konsekvensene for bransjen. ASMI fikk ansvar for å håndtere en viktig sak, og som raskt kunne legitimere behovet for et felles markedsorgan med riktig kompetanse.

En vesentlig årsak til at felles opplysningsvirksomhet og forbrukerutdanning har fått offentlig støtte og lovbeskyttelse, er at de driver folkeopplysning om kosthold og ernæring som er viktig for en samlet befolkning. Den makt og omfang som markedsrådene for melk har i de fleste land kan nok vurderes ut i fra den viktige posisjon melken har som tilskudd i et sunt kosthold.

Sektorsamarbeid for nasjonal konkurransevne

Felles markedsføring gjennom markedsråd har eksistert mange årtier. Tar vi for oss flere av de relativt «nyere» markedsråd, har enkelte av disse kjennetegn som **utspring fra flere eksisterende ordninger** og som gjerne driver mer omfattende fellesmarkedsføring enn regionale eller produktspesifikke ordninger. Det regionale nivå blir koordinert opp på et **nasjonalt nivå** og/eller produktgrupper blir koordinert opp på et **høyere kategorinivå**.

Mange markedsråd har hatt samme vekstforløp som kooperative landbruksorganisasjoner fra regionale landbrukskooperativer til nasjonale og flernasjonale selskaper. Mange av landbrukskooperative har også fusjonert eller knyttet strategiske allianser slik at de har inkorporert et videre produktspekter.

De føderative amerikanske markedsrådene for kjøtt som vi har studert i våre analyser er ca 10 år gamle, mens flere av markedsrådene på delstats-

nivå har eksistert i flere 10-år. Behovet for **nasjonal samordning og nasjonal profilering** har vokst frem i takt med en globalisering av markedene. En tilsvarende utvikling finner vi i etableringen av en rekke **artsspesifikke** markedsordninger i USA (f eks melk i 1984, honning i 1987, egg i 1976, soyabønner i 1991 osv.)

Etableringen av **Alaska Seafood Marketing Institute** hadde sin bakgrunn i flere hendelser omkring 1980. I perioden 1975 til 1980 opplevde fiskerne i Alaska en periode med betydelig vekst. Men i 1980 var prisene plutselig under halvparten av hva de hadde vært fem år tidligere. Fiskerne streiket og markedsproblemene ble forverret. Det ble derfor behov for en **bedre samordning** av produksjon og priser. Streiken førte også til at delstaten Alaska fikk betydeligere lavere skatteinntekt, noe som motiverte de offentlige myndigheter til å utvikle bedre rammebetingelser for omsetning og eksport av sjømat.

I delstaten eksisterte det **flere artsspesifikke** interesseorganisasjoner som også hadde ansvar for felles markedsføring (Alaska King Crab Marketing and Quality Control Board, Canned Salmon Institute, Halibut Association o.l.). Forholdene lå derfor til rette for å forene kreftene på markessiden (Norberg 1991). Det var også viktig at staten Alaska kunne etablere **ett organ** som kunne fremme langsiktig verdiskapning i regionen. Alaska Seafood Marketing Institutt ble derfor opprettet som en nettverksorganisasjon mellom fiskeindustrien, de lokale myndigheter (Guvernør/Handelsdepartement) og det føderale Landbruksdepartement. Produktene skulle ikke bare markedsføres på basis av art, men i større grad på et **kategorinivå** (Seafood from Alaska). Fordi både føderale og statlige myndigheter var inne med finansiering, måtte tiltaket hjemles i egen lov. Denne loven ble vedtatt i 1981 (Østli 1991).

Dannelsen av Alaska Seafood Marketing Institute ble også begrunnet ut i fra en «god ide til rett tid» (Elton, pers.med). Positive økonomiske rammebetingelser med store oljeinntekter og et ønske om å skape **varige konkurransefortrinn** for fornybare naturressurser fra Alaska, førte til at myndighetene viste velvilje til å bruke offentlige oljepenger på å etablere ASMI. Det var viktig å legge forholdene til rette for at tidsbegrensede oljepenger kunne gi varig verdi for en samlet region.

Vi har i vårt utvalg studert tre eksempler hvor myndigheter og bransjer har forsøkt å tilfredsstille et behov om å koordinere **både** regionale markedsråd og bransjespesifikke markedsråd i en ny føderativ organisasjonsenhet. Selv om flere av disse «markedsordningene» er over 30 år gamle, har disse i liten grad vært gjenstand for dokumentasjon og forskning.

Det franske **SOPEXA** ble etablert i 1961 i kjølvannet av en reorganisering av det franske landbruk, hvor en bl a la vekt på å etablere **nasjonale enheter** eller paraplyorganisasjoner for å kunne utvikle og regulere det franske landbruket. Initiativet kom fra sentrale landbruksbyråkrater og

hovedmotivet var å kunne utnytte markedsmulighetene for franske landbruksvarer, nasjonalt som internasjonalt. En bakenforliggende motiv var å bevisstgjøre franske forbrukere til å kjøpe franske varer.

Etter at EU var etablert som et felles marked på landbruksprodukter, var **Vest-Tyskland** det marked som ble mest attraktivt. Italia, Frankrike og Be-Ne-Lux landene var tidlig ute med å etablere egne markedsråd som kunne hjelpe industrien på eksportsiden, samtidig som de kunne promotere og differensiere egne landbruksvarer i hjemmemarkedene. I Vest-Tyskland eksisterte det ikke tilsvarende nasjonale fellesorganisasjoner. Produzentene hadde ulike organisasjoner, men ingen kunne matche arbeidet til enkelte konkurrentland. De eksisterende fellesorganisasjoner var frivillige, regionale og produktspesifikke og gjerne med uklare målsettinger. Det var derfor ikke grunnlag for å kunne skaffe den nødvendige finansiering og legitimitet som kunne synliggjøre tyske landbruksprodukter med nasjonal tyngde.

Denne situasjonen førte til at det ble fremmet et lovforslag i det tyske parlament som skulle sørge for en tilfredsstillende finansiering av felles markedsføringsinnsats for tyske landbruksprodukter. Loven spesifiserte hvilke landbruksprodukter som er avgiftsbelagte og hvordan avgiftene skulle hentes inn. Den tyske fellesorganisasjon for nasjonal og internasjonal markedsføring av landbruksprodukter, **CMA**, ble etablert i 1969.

Bakgrunnen for etableringen av **Food From Britain** var en klar mangel på selskaper, organisasjoner og fellesenheter som kunne drive profesjonell markedsarbeid for britiske landbruksprodukter, nasjonalt som internasjonalt. Den viktigste begrunnelsen utad var å demme opp for et betydelig handelsunderskudd på matprodukter til Storbritannia. Størrelsen på handelsunderskuddet var på ca £ 5 milliarder pr år på 1980-tallet, og representerte ca 25% av det samlede handelsunderskudd.

Det engelske landbruk er kjennetegnet av uorganiserte omsetningsforhold, med lite samarbeid

mellom aktørene i bransjen og med et lite utviklet kooperativt system som kunne drive aktiv markedsutvikling. Bransjen manglet også nasjonale superkooperativer (Foxall 1984) eller andre bransjeorganisasjoner som kunne drive fellesmarkedsføring på samme måte som flere av deres europeiske konkurrenter.

Det faktum at franskmennene gjennom SOPEXA og Tyskland gjennom CMA hadde gjort en utmerket jobb for å øke sin eksport av landbruksprodukter til Storbritannia, ble brukt som argument for at også Storbritannia måtte etablere en ordning som kunne finansiere en økning i fellesmarkedsføringen og synliggjøre britiske landbruksprodukter. I følge deres første årsmelding (1983/84) fremgår det hvordan ligger den britiske fellesmarkedsføringen i omfang ligger langt tilbake for sine konkurrentland; «We started a long way behind with much less funding available».

I tilfeller hvor initiativet kommer på nasjonalt myndighetsnivå, finner vi ofte et behov for å styrke en **nasjons konkurransekraft**, skape **beskyttelse** for egne produkter og utøve **nasjonal profilering**. Vi ser heller ikke bort fra at administratører, byråkrater og ledere i interesse- og bransjeorganisasjoner har personlige motiver eller entreprenørmotiver for å etablere markedsråd med mulighet til å drive en begrenset form for kommersiell virksomhet.

Etablering og myndighetskontakt

Den vanlige fremgangsmåten for å etablere et markedsråd i industrialiserte land er at en eller flere bransjer tar initiativ ovenfor myndighetene for å etablere en obligatorisk markedsordning. Dersom det er tvil om bransjemedlemmenes støtte i en slik etablering, vil en måtte foreta en tradisjonell avstemning. I utviklingslandene har det vært vanlig at initiativet har kommet fra myndighetene og uten at det absolutt behøver å være et kvalifisert flertall for ordningen (Abbott and Creupelandt 1966).

I industrialiserte land som Storbritannia, USA, New Zealand og Canada har det blitt opprettet en generell rammelov for å etablere og drive de ulike markedsordninger, mens utviklingslandene ofte har etablert særskilte lover for hvert markedsråd. Abbott og Creupelandt (1966:17) har gjengitt en generell fremgangsmåte for å etablere et markedsråd:

1. Bransjen eller et myndighetsorgan sender inn et forslag til myndighetene hvor de tilkjennergjør sitt behov for en avgift, kontroll eller andre obligatoriske tiltak.
2. Myndighetene eller en nøytral instans vurderer hvorvidt markedsordningen vil kunne tjene sin hensikt, og sender forslaget og kommentarer ut til synliggjøring og høring i bransjen og hos berørte parter.

3. På bakgrunn av forslaget og høringskommentarene utarbeider myndighetene et endelig utkast til lov som blir gjenstand for votering i bransjen. Loven kan være bransje/produktspesifikk eller dekke et videre produktområde, samt kan defineres langs en geografisk dimensjon fra region til nasjon-nivå.
4. Industrien godtar markedsordningen med 2/3 flertall eller halvparten dersom flertallet representerer mer enn 50% av produksjonsmengden/verdien for de berørte handelsvarer.

Ansvar for å styre og lede markedsordningen er vanligvis et eget råd på fire eller flere medlemsrepresentanter, eventuelt et eget styre og en eller flere rådgivende komitéer. I hovedsak er rådsmedlemmene valgt og rekruttert på samme måte som ved valg til samvirkeorganisasjoner eller føderasjoner, men har i tillegg representanter fra det offentlige, fra ulike interessegrupper og fra ulike ledd i verdikjeden. Dette skal vi ta opp i en senere artikkel.

Markedsrådet ansetter så daglig leder og bestemmer omfang og kriterier for å bygge opp en egen utøvende enhet. Rådet får ansvar for å kreve inn og forvalte avgifter som skal dekke de ulike oppgaver. I enkelte tilfeller er det mulig å kreve tilbake hele eller deler av den obligatoriske avgiften.

Etablering og styring bygget på en antakelse om at industrien selv hadde de beste forutsetninger for å regulere og styre sin virksomhet, og at myndighetene skulle ha et overvåkningsansvar. Den offentlige «kontrollen» blir ivaretatt ved at myndighetene har en person (gjerne formann) med i styret, og at vedtak, budsjetter og årsmeldinger blir gjenstand for offentlig kontroll. Nederlanderne betegner denne ordningen som «co-administration», «industrielt demokrati» eller «funksjonell desentralisering» av offentlig administrasjon (de Vos 1979:244).

Referanser

(kan fås ved henvendelse til forfatteren)

- Abbott, J.C., Creupelandt, H.C. 1966: **Agricultural Marketing Boards: Their Establishment and Operation**. FAO-Marketing Branch, Roma.
- Bager, T. 1993: Andelsorganisering og producentsammenslutning i et internasjonalt perspektiv. **Årsskrift 1993**, Andelsbevægelse og kooperasjon studier.
- de Voos, G. 1979: Agricultural Marketing Boards in the Netherlands. In: Sidney Hoos (ed). **Agricultural Marketing Boards – An International Perspective**. Cambridge MA: Ballinger Publishing Co., 239–268.
- Forker, O.D., Ward, R.W. 1993: **Commodity Advertising: The Economics and Measurement of Generic Programs**. Lexington Books, New York.
- Foxall, G. 1984: Co-operative Marketing in European Agriculture: Organizational Structure and Market Performance. **International Marketing Review**. (Spring/summer), 42–57.
- Hayward, D. 1972: **Golden Jubilee: New Zealand Meat Producers Board – First Fifty Years**. Wellington: Univeral Printers Ltd.
- Hoos, S. (ed) 1979: **Agricultural Marketing Boards – An International Perspective**. Ballinger Publishing Company, Cambridge, MA.
- Johnstad, T. 1992: Føderasjoner og samvirke – Organisering av samarbeidsenheter. SNF-Arbeidsnotat nr 139, Bergen.
- Jones, T.P. 1991: National Fish & Seafood Promotional Council: Informal Narrative History.
- Luxton, P. 1992: **Generic Marketing with Product Control and use of Generic Brands**. «Generisk markedsføring gjennom markedsråd», Tromsø, 25. og 26. juni 1992.
- Nilsson, J. 1992: Andelselskapets rolle for medlemmer. **Årsskrift 1992**. Forening for studier i andelsbevægelse og kooperasjon. København.
- Nordberg, H.M. 1991: **Generisk fellesmarkedsføring: En studie av fire markedsråd i amerikansk næringsmiddelindustri**. Fiskerikandidat-oppgave, NFH, Universitet i Tromsø.
- Olsen, S.O. 1993 a: **Lovfestet markedsorganisering og markedsføring gjennom markedsråd: Eksempler fra New Zealand**. Arbeidsrapport, Fiskeriforskning, Tromsø.
- Olsen, S.O. 1993 b: **Samarbeidsformer og markedsorganisering innen næringsmiddel-sektoren: Føderasjoner, samvirke og markedsråd**. Arbeidsrapport, Fiskeriforskning, Tromsø.
- Olsen, S.O. 1992 b: **New Zealand Meat Producers Board. Fellesmarkedsføring av kjøtt fra New Zealand**. Fiskeriforskning, Tromsø.
- Provan, K.G. 1983: The Federation as an Interorganizational Linkage Network. **Academy of Management Review**, 8, 1, 79–89.
- Rhodes, V.J. 1987: **The Agricultural Marketing System**. John Wiley & sons, New York.
- Warhavsky, J. 1982: **Agricultural Marketing Boards – A Conceptual Taxonomy of their Basic Goal**. PhD-dissertation, University of Toronto, Canada.
- Young, N.A. 1978: **The French Maincrop Potato Marketing System**. Centre for European Agricultural Studies, Wye College, Ashford, Kent.
- Zwart, A.C. 1988: **Is Weak Selling a Problem?** In: Producer Board Seminar Papers. 31–38. Institute of Policy Studies, Victoria University Press, Wellington.
- Zwart, A.C. 1988: **Controlling Exports: The Role of Marketing Boards**. Paper presented at the Conference of the New Zealand Branch of Australian Agricultural Economics Society, Blenheim.
- Østli, J. 1991: **Felles markedsføring gjennom markedsråd: Organisering, styring og finansiering**. Fiskerikandidatoppgave, NFH, Universitet i Tromsø.

Fra landsmøtet i Norges Fiskarlag:

– Fiskerne blir tapere i EU

Av

FORMANN EINAR HEPSØE, NORGES FISKARLAG

Norsk fiskerinæring er en utpreget internasjonal næring. Vi forvalter de fleste av våre ressurser i et nært samarbeid med andre land. 90% av den fisken som landes i Norge blir eksportert. Samtidig er de største miljøutfordringene vi står overfor av internasjonal karakter. Den internasjonale utviklingen *globalt*, og Norges forhold til omverdenen, har derfor stor betydning for næringens rammevilkår.

Det er umulig å behandle norsk fiskerinæring i et internasjonalt perspektiv uten å berøre EU-spørsmålet. Norges Fiskarlag har tatt sitt standpunkt i denne saken. Og jeg må presisere: Dette standpunktet er tatt på grunnlag av en omfattende analyse hvor vi har trukket inn de beste eksperter for å få vurdert alle sider ved fiskeridelen av medlemskapsavtalen. Jeg er derfor oppbrakt over påstandene om at fiskernes organisasjoner reiser rundt på kysten og sprer desinformasjon, og at Norges Fiskarlag kun har trukket fram de negative sidene ved avtalen.

Norges Fiskarlag ser selvfølgelig enkelte positive trekk ved avtalen som f.eks. at den gir tollfri adgang til EU-markedet for norsk fisk og fiskeprodukter. Like selvfølgelig er det at vi er nødt til å se helheten i avtalen, og vurdere om et EU-medlemskap vil forbedre eller forverre fiskerinæringens *samlede* rammevilkår. Myndighetene, og deler av industrien, har også ut i fra en *slik* synsvinkel gjort tollfrihet til et helt avgjørende spørsmål. Jeg mener at dette *ikke* er et avgjørende spørsmål for framtidige utviklingsmuligheter i norsk fiskerinæring. La meg trekke fram to forhold som underbygger denne påstanden:

1. Dersom vi er i stand til å produsere kvalitetsprodukter vil det *alltid* være marked for produktene.
2. Det er helt andre faktorer enn toll alene som bestemmer graden av videreforedling og antall arbeidsplasser i fiskeindustrien. Kostnadsnivå, kultur for internasjonal markedsføring og struktur er *noen* eksempler på slike faktorer. Det finnes flere.

Det Norges Fiskarlag har lagt hovedvekt på, er å sikre fiskerinæringens konkurransefortrinn. La meg stille spørsmålet: Hva er norsk fiskerinnæringens absolutt største konkurransefortrinn? Jo det er råderetten over fiskeressursene i noen av de

Einar Hepsøe gikk av som formann i Norges Fiskarlag etter ti år. Hans avskjedstale var et krystallklart nei til fiskeriatvålen med EU. (Foto: Sigbjørn Lomelde).

rikeste havområder i verden. På *alle* andre områder har konkurrerende fiskerinasjon et like godt, og i mange tilfeller, et *bedre* utgangspunkt enn Norge.

Dette konkurransefortrinn er uomtvistelig forhandlet bort i medlemskapsforhandlingene. Ved et EU-medlemskap vil retten til å forvalte fiskeressursene i samtlige norske fiskerifarvann bli overført til EU.

Det er stor avstand mellom beslutningstakerne og fiskerne i EU, og fiskernes organisasjoner har liten politisk innflytelse. Den felles fiskeripolitikken har også, som en følge av dette, liten troverdighet blant EU-fiskerne. Reglene oppfattes som lite hensiktsmessige, og mest som eksempler på byråkratisk overstyring. Reguleringene neglisjeres derfor i stor utstrekning. I Norge har vi en fiskeriforvaltning der beslutninger blir fattet på grunnlag av et nært samarbeid mellom myndighetene, forskerne og organisasjonene. Fiskerne oppfatter derfor reguleringene som legitime, selv

om vi av og til er klart uenige i utformingen av enkelte reguleringer. Resultatene viser at den norske forvaltningsmodellen har vært vellykket: I Norge har vi lyktes i å ta vare på og bygge opp fiskebestandene. I EU-farvannene er bestandene blitt nedfisket. I medlemskapsforhandlingene ble det forsøkt å overbevise EU om at det ville være helt uakseptabelt for Norge å erstatte en vellykket kyststatforvaltning, med styring fra Brüssel, men Regjeringen nådde ikke fram. Hvis Norge skulle bli EU-medlem vet Regjeringen at alle reguleringstiltak av vesentlig betydning for fisket i norske farvann vil finne sted bak lukkede dører i EUs ministerråd. Alle fastsettelser av TACer, kvotereguleringer, områdebegrensninger, innsatsreguleringer og hovedspørsmål om minstemål og maskevidde vil skje i Brüssel. Dette vil innføre en enorm avstand mellom de som *styrer* og de som blir *styrt*.

Felleserklæringen om ressursforvaltningen nord for 62°N blir av Regjeringen framstilt som en juridisk bindende garanti for at de norske forvaltningsprinsippene skal videreføres etter overgangsperioden. Statsministeren har i tidligere taler gått så langt som å si at det er EU som har fått en overgangsordning slik at de får tid til å vedta våre regler som sine, og at EU i overgangsperioden skal gå på kurs i Norge for å lære seg vårt forvaltningsregime.

Det er et faktum at EU *allerede i dag* langt på vei legger de samme *prinsipper* til grunn for sin ressursforvaltning som det vi gjør i Norge. Dette følger også av havretten. EU vil hevde at selvfølgelig er målet med EUs felles fiskeripolitikk å bygge opp ressursene. Selvfølgelig vil man søke å tilstrebe en bærekraftig utvikling. Det er derfor ikke mangelen på mål og prinsipper som er problemet. Spørsmålet er om man i den *praktiske politikk* forholder seg til prinsippene. I EU har man ikke vært i stand til å omsette prinsippene i praktisk politikk. Resultatet kjenner vi!

Regjeringen har uttalt at de norske kvoteandelen, er «permanente» og «juridisk bindende garantert» i EU-avtalen.

Regjeringen har fremstått med en nesten iøynefallende skrår sikkerhet i denne saken. Fiskarlaget har derfor ønsket å få en juridisk betenkning fra en internasjonalt anerkjent ekspert. Det *forligger* nå en slik betenkning, nemlig fra dr. Robin Churchill ved det juridiske fakultet i Cardiff i Storbritannia.

Dr. Churchill er allment ansett som den fremste juridiske ekspert i Europa på EUs felles fiskerordning.

Churchills konklusjoner er følgende: De norske kvotene i EU-avtalen er ikke permanente. Det er nok med kvalifisert flertall for å endre kvotene. Norge vil altså ikke ha noen vetorett. Regjeringen tar altså etter dr. Churchills syn feil i et spørsmål som regjeringen nærmest har gjort til en fanesak om forståelsen av EU-avtalen.

For oss er dette egentlig ikke det viktigste spørsmålet. EU har praktisert ordningen med relativ stabilitet siden 1983, og vi hadde ikke reg-

net med at dette skulle bli noen hovedsak i forhandlingene. Viktigere er det at Regjeringen faktisk har oppgitt norske posisjoner gjennom dette kvoteforliket. Vekslede norske Regjeringer har hatt en klar politikk i de bilaterale forhandlingene med EU når det gjelder f.eks. makrell. Kvoteforliket innebærer at disse posisjonene er oppgitt for all framtid. Kvoteforliket innebærer videre at man ikke har greid å sikre de norske rettighetene i bestanden av norsk-vårgytende sild i områdene utenfor 12 nautiske mil sør for 62°N. For disse to bestandene alene påfører avtalen norske fiskere tap av potensielle inntekter på flere hundre millioner kroner.

Det er forøvrig et faktum at kvotehopping allerede har undergravd systemet med relativ stabilitet. Jeg har notert meg at Regjeringen mener vi kan beskytte oss mot kvotehopping. Jeg forholder meg imidlertid til det om er realiteten innad i EU idag. Storbritannia har gjennom 20 år forsøkt å bygge opp et juridisk vern mot kvotehopping. De har ikke greid det, og har etter flere tap i EU-domstolen gitt opp. I 10–15% av Storbritannias flåtekapasitet er i dag på spanske og nederlandske hender. Er det noen grunn til å tro at vi skal greie det Storbritannia ikke har greid gjennom 20 år? Dersom vi skulle ha hatt noen som helst mulighet til å oppnå en slik beskyttelse måtte dette ha vært nedfelt i avtalen. Etter min mening finnes det *ingenting* i denne avtalen som kan gi oss en slik beskyttelse.

Som EU-medlem vil vi måtte overta EUs markedsordning fra første dag som medlem. Det er mye bra i EUs markedsordning. Den er langt på vei bygd på de samme grunnideene som vår salgslagsordning, slik som at fiskerne skal ha hånd om førstehåndsomsetningen og at det er nødvendig med et rammeverk for å stabilisere markedene og derigjennom hindre prisfall. Men la meg stille spørsmålet: Har EU greid dette gjennom sin markedsordning? EU har selv gitt svaret. I en rapport som ble lagt fram i sommer konkluderes det med at markedsordningen er en av årsakene til krisen i EUs fiskerinæring. I Norge har salgslagsordningen fungert og utgjort det stabiliserende element i næringen som den var forutsatt å være. For meg er det da nærliggende å spørre: Hvorfor skal vi bytte ut et system som beviselig har fungert med en ordning som EU selv sier har ført til en krise i EUs fiskerinæring?

Fra Regjeringens side er det sagt at det legges opp til endringer og det er gitt løfter om at de norske salgslagene f.eks. kan få såkalt utvidet disiplin. Men dette er jo bare ord. Når vi sender brev til myndighetene og ber om å få utdypet hvordan dette er ment å fungere, får vi ikke engang svar. Da må Regjeringen akseptere at fiskerne føler uro.

Vi er idag en av verdens fremste fiskerinasjoner. Det er en hovedoppgave for næringen og myndighetene i fellesskap å sørge for at vi fortsetter med å være det. Jeg er overbevist om at dette best kan oppnås ved at vi også i framtida møter andre land på selvstendig og likeverdig grunnlag.

Fra landsmøtet i Norges Fiskarlag:

EU og norsk fiskerinæring

Av

STATSMINISTER GRO HARLEM BRUNDTLAND

FG

NR. 10
1994

Fiskets Gang bringer i dette nummeret utdrag fra talene til henholdsvis statsminister Gro Harlem Brundtland og Einar Hepsøe, nylig avgått leder i Norges Fiskarlag. Talene ble holdt under landsmøtet i Norges Fiskarlag i Trondheim i oktober. Siden vi nærmer oss EU-avstemningen 28. november har vi trykket de delene av talene som handler om EU og norsk fiskerinæring.

Fiskarlaget er en sentral institusjon i norsk samfunnsliv og landsmøtet en viktig begivenhet. Norges Fiskarlag har historisk sett hatt naturlig autoritet og innflytelse som talerør for en næring som opp gjennom vår historie har formet og påvirket livsvilkårene for så mange mennesker i vårt land og som er ryggraden i bosettingen i Kyst-Norge.

Det er derfor en sterk tradisjon, og en del av vårt levende demokrati, når skiftende regjeringer opp gjennom årene har søkt samarbeid og dialog med fiskerinæringens representanter, for å løse viktige samfunnsoppgaver, og møte utfordringene både i medgang og motgang.

Det er regjeringens prioriterte målsetting av fiskerinæringen skal være en ryggrad i landets økonomi i all framtid. Derfor er kjernepunktene i regjeringens politikk en bærekraftig forvaltning av havets ressurser, sikring av våre fiskeres rett til sine andeler av ressursene, og best mulig adgang for våre fiskeprodukter til de internasjonale markeder.

Det var et selvfølgelig utgangspunkt for denne Regjering å sette høye og ambisiøse mål for forhandlingene om norsk medlemskap i EU. Våre målsettinger ble drøftet og formet i nære konsultasjoner med fiskerinæringens representanter.

Det er Regjeringens overbevisning at vi har fått en god avtale for fiskerisektoren, og at norsk fiskerinæring kan tre inn i et utvidet europeisk samarbeid med tillit til seg selv og til fremtiden. Vi tar med oss viktig ballast i form av kunnskap og erfaring på alle områder i fiskeripolitikken.

I samtaler jeg har hatt med fiskere har jeg merket at noen har gått foran meg med feilaktig infor-

Statsminister Gro Harlem Brundtland tok på årsmøtet et oppgjør med Fiskarlagets EU-holdning. (Foto: Sigbjørn Lomelde).

masjon. Det er en utbredt frykt mange steder for at utenlandske fiskere skal komme opp i fjæresteinene med sine trålere tilskade for norske kystfiskere. Dette er selvfølgelig ikke riktig. Er det noen som har glemt at ute i Europa ble fiskeriministeren først døpt «no-fish» Olsen og deretter «a few fish» Olsen.

Ja, slik var det EU oppfattet avtalen at de hadde fått «a few fish», og da er det ikke bra når Fiskarlaget forsøker å skape et helt annet og dramatisk bilde.

Vi sa klart fra da forhandlingene tok til at vi ville stå på for Kyst-Norges interesser. Det har vi gjort. Dere kommer til å få de samme kvotene i framtida også om Norge blir medlem av EU. Det blir biologien – og forskernes anbefalinger, og ikke medlemskapet som avgjør dette.

Og i tillegg: Det hjelper lite å hevde nasjonal styring og kontroll over ressursene om vi ikke

makter å få bred internasjonal respekt og forståelse for våre rettigheter.

Slik det fremstilles i brosjyren Fiskerilaget har laget om EU ser det ut til at vi ikke har fått noen avtale. I stortingsdebatten for vel en uke siden måtte fiskeriministeren si fra om den bevisste fusk som nå foregår fra Senterpartiets, Kristelig Folkepartis og SVs side når det gjelder forståelsen av avtalen. Disse partier hevder at våre andeler av bestandene kan endres uten Norges samtykke.

En jurist fra Tromsø har til og med hevdet av kvoteandelene bare gjelder til avtalen trer i kraft. Dette er debattens mest absurde påstand så langt – at en avtale gjelder til den trer i kraft.

Forholdet er at når noe er bestemt i en traktat – og det er våre kvoter – bestand for bestand, – uten at det er bestemt noen frist i traktaten, – så gjelder dette så lenge traktaten ikke konkret blir endret.

Dersom traktaten skal endres, – noe vi selvsagt ikke vil gå med på med mindre det er til fiskernes fordel – så kreves det samtykke fra alle medlemsland. Det er slik traktater endres. Det er selvfølgelig ikke slik at traktaten kan endres ved et alminnelig vedtak i EU. Traktaten kan endres ved et alminnelig vedtak i EU. Traktaten er jo *overordnet* andre vedtak. Det er *like klart* at traktaten ikke kan endres ved vanlig vedtak som at man ikke kan forandre grunnloven ved hjelp av en vanlig lov, eller at man ikke kan forandre en lov ved å vedta en forskrift.

Og når dette er tilfellet – at våre andeler av fisken er sikret for fremtiden – så er det ikke passende å lede folk til å t ro at det er tvil – som det står i brosjyren – om vi vil ha noe å foredle og eksportere. Det vil helt sikkert ikke Fiskerilaget mene, den dagen vil bli med i EU – og dere vil nok da betakke dere for den feiltolkning av avtalen som nei-partiene på Stortinget står for, og som grovt undergraver norske interesser og det resultat som vi har kjempet fram.

Jeg vil også ta avstand fra den påstand som er fremsatt om at regjeringen har forhandlet bort råderetten. Det har vi ikke. Det som er riktig er at en del vedtak i fremtiden skal fattes av EU med Norge som medlem.

Men EU-landene kan ikke bestemme mer enn det som følger av avtalen med Norge.

- Jeg sa at når våre andeler er nedfelt i traktaten kan ikke EU bestemme at noe av dette skal gå til andre land.
- Når det er bestemt i traktaten at det er våre prinsipper som *skal* gjelde for fiskeriforvaltningen nord for 62° – *skal* gjelde står det i traktaten – så kan ikke EU vedta andre prinsipper.
- og når selve traktaten fastsetter hvordan totalkvotene skal fastsettes, så kan ikke EU gjøre dette på noen annen måte.

EU-landene kan ikke vedta noe som er annerledes enn det som er trukket opp i avtalen. For det er ikke noen alminnelig myndighetsoverføring

som har funnet sted, – slik enkelte gir inntrykk av. Det EU derimot kan vedta er hvordan de fordeler det som blir igjen når vi har fått 95% av ressursene i nord, og det er igjen ca 5%, – og deretter det som går ut over våre faste andeler i sør. Hva betyr så det? Jo, det betyr at vår fisk er vår og at den skal forvaltes på samme måte som hittil.

Hvorfor gikk så EU-landene med på det? Jo, fordi de ser at vi har lyktes, og EU-landene har ikke noe ønske om å endre på det som virker. Verdien av EUs kvoter i våre farvann blir jo størst når totalkvotene er størst.

Så selv om arbeidsmetoden ved EU-medlemskap vil bli noe annerledes, så vil dere kjenne igjen alle trekkene ved fiskeriforvaltningen i EU med Norge som medlem.

Så har det vært hevdet at jo, vi har gitt slipp på råderetten, for i EU er det tillatt med kvotehopping og dette vil underminere kystfiskernes rettigheter. Til dette vil jeg først si at i en 3-års overgangsperiode kan vi beholde de regler vi har.

Men egentlig hadde vi trengt den overgangsperioden. For vi har også forhandlet fram en felles erklæring der det slås fast at en av målsettingen med den nasjonale kvoteordningen er å sikre de særskilte behov i områder der befolkningen er spesielt avhengig av fiske. Denne målsettingen gir grunnlag for å sette som vilkår at det er en reell økonomisk forbindelse mellom fartøyer som fisker på et lands kvoter og dette landet.

Vårt regelverk inneholder allerede idag bestemmelser som i praksis vil kunne gi beskyttelse mot kvotehopping. Slike regler kan vi opprettholde og videreutvikle. Fiskeridepartementet arbeider nå med et forslag til en ny lov om deltakelse i fisket som blant annet tar sikte på å forsterke vernet mot kvotehopping.

Så til spørsmålet om kontroll. Det er fortsatt den norske kystvakten som skal drive kontroll i våre farvann. Kontrollen vil skje på samme måte og med samme intensitet som før. Når det gjelder å forsterke kontrollen med at EU-lands kvoter ikke overfiskets tar vi sikte på et system med dobbelt-rapportering. EU arbeider allerede med et slikt system for andre farvann. Når kvotene er tatt er det flaggstaten som skal utstede stoppordren, men vi kommer til å reagere raskt dersom vi merker at flaggstaten ikke gjør jobben.

Jeg vet at makrell-løsningen er møtt med skepsis i deler av næringen. Og vi er heller ikke fullt ut tilfreds med den. Men det betyr ikke at resultatet er dårlig, og jeg synes at deler av næringen har tatt vel hardt i kritikken.

La oss først slå fast at vi ikke har avstått noen kvote til EU-landene. Vi har tvert i mot beholdt den høyeste totalandel vi noen gang har hatt – over 30%. Noen mener vi totalt sett burde ha hatt 50%. Dette har vært vårt krav en tid, og det ville vært fint om andre hadde vært like begeistret som oss over den oppfatningen – jeg tror ikke alle her er overrasket over at vi ikke fikk avtalefestet en så høy prosentandel. Den andel som forhandlingsresultatet nå gir oss er tross alt den høyeste som Norge har hatt i avtalene med EU.

Så har vi dette med at enkelte EU-land får mulighet til å fiske deler av sine makrellkvoter i norske farvann. De får altså ikke nye kvoter, men mulighet til å fiske noe av det de har i våre farvann. Jeg forstår at dette oppfattes som negativt all den tid norske fiskere har rådet grunnen alene til nå. Men la oss da ikke glemme at det mange oppfatter som negativt i dag kan se ganske annerledes ut om noen år. I dag er makrellen hos oss når den er mest verdt. Men den kan igjen endre vandringsmønster slik at det er vi som vil ha interesse av å ta noe av våre kvoter i andre farvann.

Når det gjelder markedsorganiseringen – selve omsetningssystemet – gir avtalen Norge den nødvendige handlefrihet. Det innebærer at våre salgslagsordninger i hovedsak kan fortsette som før – også innenfor rammen av EU's regelverk. Dette er et viktig element fordi vår omsetningsordning i første hånd er så nær knyttet til de spesielle geografiske forhold og den særegne flåtestrukturen som gjelder her i landet.

Fiskerinæringen står idag for en eksportverdi på nær 18 milliarder kroner og er en av Norges aller viktigste næringer. Veksten de senere år har kommet i første rekke fra oppdrettsnæringen, en ny næring som bare opplever sin spedde barndom.

Mye av verdiøkningen innen fiskerinæringen vil derfor måtte komme som følge av økt bearbei-

ding, og foredling. For vi kan ikke regne med at TAC vil fortsette å stige inn i all fremtid. Det er gjennom foredling, produktutvikling og oppdrett at vi virkelig kan hente de nye milliardgevinster. For en fiskeripolitisk stormakt er fri markedsadgang til verdens største fiskemarked gull verdt. Det kan bare gå en vei. Skal vi da si nei til dette – skal vi si nei til endelig å få selge fisk tollfritt til 350 millioner kunder?

Så vises det til EØS-avtalen gir oss gode markedsmuligheter, men dette blir lite overbevisende når de som bruker argumentet også vil at EØS-avtalen skal fjernes.

Om tre måneder kan tollene være borte. I dag kan land som Danmark, Nederland og Frankrike bearbeide norske råvarer uten konkurranse fra oss. De har sikret seg arbeid og verdiøkning som vi kunne ha hatt i Kyst-Norge. FAFO-rapporten mener at norsk fisk har skapt grunnlag for 10-12.000 arbeidsplasser i EU-landene. Syns dere det er naturlig at ikke vi skal satse på slike arbeidsplasser?

Jeg minner også om at medlemskap for Norge vil innebære store muligheter for å forbedre EUs fiskeripolitikk. Vi er en fiskeripolitisk stormakt. Vi holder nå på å vurdere hvilke sentrale stillinger i EU vi skal ta sikte på å få nordmenn inn i. Det er klart nok at fiskerisektoren er blant de høyest prioriterte fra vår side.

NR. 10
1994

Annonser 93. ÅRGANG

1. Norsk Fiskaralmanakk er den eneste publikasjon som årlig og samlet gir systematiserte sammendrag av de mange lover og bestemmelser som vedrører fartøyet, seilassen og fisket.

Aktuelle data blir hvert år ajourført for Almanakken av de institusjoner som stoffet sorterer under.

2. De årlige utgaver av «Norsk Fiskaralmanakk» anskaffes til bruk ombord i de fleste dekkede fiskefartøyer over 30–35 fot. Almanakkens nautiske tabellsystem nyttes ved undervisning i navigasjon for fiskere.

3. Opplegg og utstyr. De 64 grønne sider er et særtrykk av «Den norske Almanakk» med bl.a. klokkeslett for flo og fjære hver dag i 10 havner kysten på langs (og med minuttendifferanse for 126 mellomsteder). – Innslag ellers er fargeplansjer for fyrlyskarakterer og sjømerker, og for identifikasjonslys og signalflegg. – Tabeller gir måned-data for de store nordlige fiskefelter. – På de gule sidene står de ajourførte sjøveisregler både i komplett utgave og i kommentert sammendrag (de årlige utgaver av Fiskaralmanakken dekker påbudet om at ajourført utgave av Sjøveisreglene skal finnes ombord i alle dekkede fartøyer). – Sidetall totalt ca. 350.

«Norsk Fiskaralmanakk» utgis av Selskabet for de norske Fiskeriers Fremme. Utgaven for 1995 er 93. årgang i ubrutt rekkefølge. Tekniske data og andre opplysninger om annonser fås ved henvendelse til Deres byrå eller direkte til Selskabets forlegger.

A.S NORDANGER FORLAG

POSTBOKS 731, 5001 BERGEN - TELEFON 55 311 311 - TELEFAX 55 311 313

**NORSK
FISKAR
ALMANAKK**

1995

*Annonsebestilling mottas
nå for 1995-utgaven.*

Annonser i sort/hvitt.

*Annonser med gul, blå
eller rød tilleggsfarge.*

Annonser i firfargetrykk.

Trålskipper ny formann i Fiskarlaget

Oddmund Bye (59) fra Myre i Vesterålen ble på landsmøtet i Trondheim valgt til ny formann i Norges Fiskarlag etter Einar Hepsøe. Bye har bred erfaring, både fra utøving av fiske, og fra organisasjonslivet. Han har drevet eget rederi, vært på linefiske og vært trålskipper. Han er styremedlem i Øksnes Fiskarlag og leder i Øksnes Høyre.

En av de viktigste sakene på landsmøtet var kvotefordelingen mellom trålere og andre fartøygrupper. De nordnorske kystfiskerne satte fram krav om reduksjon i torskekvoten til trålerne, men måtte gi seg. Bye som selv representerer trålgruppen stemte for kystfiskerne,

men tapte. Kravet var å redusere trålandelen fra 35 til 30 prosent, mens resultatet ble et kompromiss midt i mellom, mye takket være avgått leder Einar Hepsøe.

I et intervju med Bladet Vesterålen uttaler Oddmund Bye at han ser det som viktig å være en representant for hele landet og de ulike grupperingene innen Norges Fiskarlag. Bye er valgt for en periode på to år og venter seg en tøff periode framover.

Nyvalgt formann i Norges Fiskarlag Oddmund Bye (til høyre) og nestformann Vidar Ulriksen.

OL

Valgene i Fiskarlaget:

Formann:

Nestformann:

Organisasjonsutvalgets formann:

Oddmund Bye, Myre i Vesterålen (ny)

Vidar Ulriksen, Batalden

Knut Werner Hansen, Vannvåg

Styret i Norges Fiskarlag ser slik ut etter landsmøtet:

Finnmark:

Troms:

Nordland:

Nord-Trøndelag:

Sør-Trøndelag:

Møre og Romsdal:

Sogn og Fjordane:

Hordaland:

Rogaland:

Fylkesfiskarlag Sør:

Oslofjordens Fiskarlag:

Einar Johansen, Vadsø

Knut W. Hansen, Vannvåg

Harald Johansen

Rudolf Johannesen

Oddmund Bye, Myre

Johan M. Meløysund

Øyvind Mårvik, Hasvåg

Harald Aursøy, Maursundvær

Karl Sæther, Valderøy

Ole Husby, Ekkilsøy

Vidar Ulriksen, Batalden

Sammy Olsen, Bremnes

Erling Skåtøy, Egersund

Gunnar Arntsen, Lillesand

Per A. Johansen, Fredrikstad

Fra Gruppeorganisasjonene:

Fiskebåtrederens Forbund:

Knut Sævik, Leinøy

Ole Strand,

Jan Lerbukt, Håpet

Otto Benjaminson, Halsnøy

Sør-Norges Nottfiskarlag:

Norske Trålrederiers Forbund:

Jostein Bergvoll, Harstad

Da vi vant i Haag III

Jens Evensen – med folkeretten i kofferten

Av

Per Solemdal, Havforskningsinstituttet i Bergen

Det har rent mye vann i havet siden Jens Evensens navn var på folkemunne i forbindelse med utvidelsen til 200 nm økonomisk sone og delingen av kontinentalsokkelen, med de enorme verdier som da kom på norske hender.

Og det er vel muligens bare de nord-norske kystfiskerne som i dag minnes hans innsats i Haag i 1951, hans internasjonale debut som skrankeadvokat. Seieren i Haag førte til at vår fiskerigrense ble lagt på lange grunnlinjer, som var folkerettslig forankret. Saken skapte presedens for kystfiskere over hele verden, og var spiren til den utvidete jurisdiksjon kyststaten etterhvert fikk.

Men Jens Evensen er «still going strong» og fremdeles aktuell som dommer ved den Internasjonale domstolen i Haag. Derfor ønsker han ikke å uttale seg om kontroversielle saker som Smutthullene, vernesonen rundt Svalbard etc. Men når det gjelder synet på norsk medlemskap i EU er Evensen krystallklart. – Med sine enorme naturressurser og geografiske beliggenhet bør Norge holde seg utenfor EU mener han.

Ekteparet Evensen tok imot meg som en bortkommen sønn; hjertelig og med forståelse. De tok også min uforbederlige manér til å få folk til å gjette med godt humør. Denne gangen gjaldt det fargen på min beskjedne blomsterkvast, som var mer til fru Sylvei enn til vår store sønn. Rød, sa han først, så blå. Men fruene vinner med et langt: Guuul. De fire chrysantemumgrenene var ment å gi de Evensenske stuer en gyllen tone, men den fantastiske høstsolen hadde allerede gjort jobben til overmål. Og da vi vandret inn i den tredje stuen

Fiskets Gangs Historikkspalte møter en av sine kilder.

Per Solemdal, havforsker, hobby-historiker og seniorreporter i Fiskets Gang møter i dette intervjuet en av sine kilder, havrettsdommeren Jens Evensen. Møtet fant sted i ekteparet Evensens hjem i Asker. Utgangspunktet var Solemdals artikkelserie om den britisk-norske saken ved Haagdomstolen i 1951. Den lange samtalen er bl.a. innom EU-saken, gamle Amerikabåter, småfugl, atomtrusselen og amerikanske valnøtter, men er først og fremst en avklaring om Haagsakens øyeblikkelige og fremtidige betydning for Norge og andre kyststater.

tok det gule pusten fra meg. Bladverket fra et tre utenfor vinduet forsterket solens livgivende stråler. Nå var det min tur å gjette feil: Ask. Men så var det altså amerikansk valnøtt. Evensen forteller om disse nøttene, som ikke smaker like godt som våre egne, og som er omtrent like hårde som den Fanden var i. Da han studerte i USA, bl.a. ved Harvard, fikk han mange venner. Fra Minnesota hentet han i slutten av 40-årene fem slike nøtter med seg hjem til Norge. Det var en omstendelig prosess å få dem til å spire; hele vin-

Jens Evensen er fremdeles aktuell som dommer ved Haagdomstolen (Foto: Marita Aarekol).

teren måtte de vannes for å få det harde skallet langsomt til å sprekke. I dag er det staselige trær som begynner å stjele utsikten fra pensjonisten.

Ekteparet Evensens hus ble kjøpt i 1918 av faren, Jens Evensen. Han ville at barna skulle vokse opp på landet. På Vollen i Asker er det landlig for alle pengene. Her er hager, marker med skrikende fasaner, og Oslofjorden, med bl.a. Evensens Colin Archer losskøyte, ligger i gåavstand. I det fjerne skimtes Oslo.

«Mitt blikk faller tilfeldigvis på et matrosbånd rundt en lampeskjerm med navnet «SS Stavangerfjord».

Ekteparets stuer er dominert av det maritime: båtmodeller, utstyr til seilfartøyer og fartøybilder. Mitt blikk faller tilfeldigvis på et matrosbånd rundt en lampeskjerm med navnet «SS Stavangerfjord». Mitt forhold til denne Amerika-sliteren, som var den største båten vi kjente den gang, innskrenket seg til å ta de store bølgene når den passerte oss i leden sør for Bergen. Ekteparet Evensen hadde reist mange ganger til New York med den, og mintes dampmaskinens stille, rytmiske gang. Hver gang de kom til New York ble de like overrasket over hvor liten «Stavangerfjord» var i forhold til de andre Atlanterhavstraverne. Men en ting var Evensen og jeg enige om: «Stavangerfjord» hadde to skorsteiner. «Men det var vel bare den ene som var i bruk», bemerket Evensen, for-

holdsvis tørt, men så avgjort med sans for menneskets dårskap.

Vi setter oss i den guleste stuen. Etter denne uformelle mottagelsen er det overhodet ingen problemer med å komme på talefot. Evensen er en formens mester, men formen er ikke juristens tørre. Heller det assosiative, med store kast i både fokusering og tema. Dessuten er han av type tjuagutt, uten de bergenske spesialuttrykk, men med de samme raske svar. I tillegg har han så avgjort juristens evne til å agere og å poengtere. Men så har han jo også vært en stund i den manesjen.

Når det gjelder innhold er Evensen en reflektert og vidsynt mann, også opptatt av saker som ikke er helt trendy i øyeblikket.

I det hele tatt: Det er et svært sammensatt intervjuobjekt jeg har fått til denne svenneprøven, uten lydbånd og kurs.

Evensen «varmer» opp med litt ornitologi. Han har en forkjærlighet for kjøttmeisen, som stadig forviller seg inn i stuene. Jeg forklarer han at det er årets unger som er dumme nok til å fly inn til folk, men Evensen lar seg ikke rokke i troen på at kjøttmeisen liker seg så godt i de Evensenske stuer. «De skiter litt, men hva gjør det når de er så tillitsfulle». Jeg lurar på om det finns blåmeis i hagen. Han nikker, men legger til: «De kommer aldri inn i våre stuer.»

Allerede tidlig i samtalen gjør Evensen det klart at han ikke ønsker å uttale seg i kontroversielle saker, som f.eks. islendingenes fiske i Smuthullet og vernesonen rundt Svalbard. Han begrunner

Jens Evensen

Født i Oslo 5 november 1917. Gift i 1943 med Sylvei Brun Lie, født 17 januar 1920. Oslo Handelsgymnasium 1934, cand.jur. 1942, høyesterettsadvokat 1951.

Studier ved Minnesota University, 1947, Columbia University 1947, Harvard University 1952–53. Dr.jur. 1968. Æresdoktor ved Herriot – Watt University i Edinburgh 1974. Advokatfullmektig 1942–44, politifullmektig Landsvikavdelingen 1945–46. Regjeringsadvokatfullmektig 1948–49.

Advokat Norsk – Britiske fiskerigrensesak i Haag 1951, gullklausulsaken mot Frankrike og Hannevigsaken mot USA.

Saker for Menneskerettskommisjonen i Strasbourg.

Foreleser ved Univ. i Oslo og sensor for juridisk embetseksamen.

Formann i Statens Oljeråd, Fiskerigrensekommisjonen av 1967. Leder for forhandlingsdelegasjonen for handelsavtale med EF 1972. Visepresident for FN's havrettskonferanse, formann i Norges delegasjon ved FN's havrettskonferanse.

Statsråd, handelsdepartementet, i Brattelis 2. regjering, 1973, havrettsminister fra 1974–78. Ambassadør og spesialrådgiver i folkerett fra 1979. Dommer ved den internasjonale domstolen i Haag 1985–94.

sitt standpunkt med at han fremdeles føler seg som dommer ved Den Internasjonale Domstolen i Haag.

**Og Evensen fyrer av:
Har vi full oversikt over
våre enorme naturressurser?**

Men han har et fundamentalt positivt syn på Sagaøya som bokstavelig talt flyttet grenser til sjøs og banet veien for den allminnelige utvidelsen av kyststatens jurisdiksjon.

Nå roper fru Sylvei til kaffe i spisestuen. Det var konditorkaker og linser, som smaker av gamle dager. Fruen er agronom. Det preger huset både innvendig og utvendig. En rask titt i kjøkkenet fører tankene til Frankrike.

Jeg var midtvegs i den andre linsen og ved avslutningen av første kaffekopp, da det skjedde. Uten noen foranledning fra min side utbrøt fru Sylvei: «Er det noen som vil inn i EU, da?», muligens

en smule kokett og retorisk, men så avgjort med overbevisning. Og Evensen fyrer av: – Har vi full oversikt over våre enorme naturressurser? –. Lå det en viss indignasjon i luften fra den mann som hadde arbeidet så målbevisst for å sikre nasjonen kontrollen over helt vitale ressurser.

Stemningen var nå så god at jeg drister meg til et spørsmål i grenseland: «Det gikk rykter, i alle fall i Bergen, om at De ikke var medlem av Arbeiderpartiet da De satt som havrettsminister». Begge blir nesten alvorlige og Sylvei svarer. – Vi har alltid soknet til Arbeiderpartiet, og vi er begge to medlemmer.

Allerede ved kaffebordet kommer Evensens storpolitiske ettertanke om betydningen av den norske seieren over Storbritannia i sjøgrensesaken i Haag i 1951. Sjømakten og imperiebyggen fikk her et signal om at storhetstiden var forbi. Deres påstand om 3-milsgrense og maksimalt 10 mil lange grunnlinjer som gjeldende folkerett ble torpedert en gang for alle. Kanskje var det en fordel at det var lille Norge, en gammel venn av Storbritannia, som så drabelig forsvarte seg selv, og dermed alle andre kyststater, mot stormakters diktat.

Dommen i denne saken, som Norge forberedte i over to år i den tunge «Fiskerikomiteen av 1949», med høyesterettsjustitiarius Paal Berg og

**«Han utbrøt: – Vi har
vunnet»**

odelstingspresident C. J. Hambro, som henholdsvis formann og nestformann, var imøtesett med stor spenning i Haag. Den norske lederen, advokat Arntzen, var svært nervøs om utfallet. Fru Sylvei minnes en anektote: «Jens (som var junioradvokaten, og kunne brukes til alt), ble bedt av Arntzen om å sondere i saken, men dommernes munn var lukket med sju segl. Men så traff han sjåføren til Klæstad, den norske dommeren. Han utbrøt: «Vi har vunnet». Jens undret seg på hvordan han kunne være så sikker på det. Sjåføren utbrøt: «Klæstad har ikke vært til å snakke til på flere måneder. Men nå synger og plystrer han i badet!» Jens meddelte så Arntzen at vi hadde vunnet. På spørsmål om hvordan Jens kunne vite det svarte han: «Jeg har det fra sikre kilder!» Evensen minnes selv domsavsigelsen.

– Vi hadde bestemt oss for ikke å foretrekke en mine enten dommen gikk den ene eller den andre vegen. Vi forholdt oss ubevegelige da seieren var et faktum. Britene, derimot, kunne ikke helt skjule sin skuffelse.

Kaffeseansen er slutt. Fru Sylvei skal en tur til Oslo og Evensen og jeg trekker inn i den guleste stuen. Jeg er interessert i mer «inside information» om forberedelsene og selve rettsaken som nå ligger 43 år tilbake i tiden, og som er behandlet i Fiskets Gang nr. 4 og 9, 1994. Det blir en samtale som stadig skifter tema slik gode, avslappede samtaler skal.

Det faller naturlig å begynne med Evensens egen innsats i rettssaken. Jeg har lest at han opp-

Den Internasjonale Domstolen i Haag

Den faste domstol for mellomfolkelig rettspleie ble opprettet av Folkeforbundet i 1920. Denne domstolen hadde stor betydning i mellomkrigstiden. Bl.a. tapte Norge saken mot Danmark om Øst-Grønland i 1933.

Den internasjonale domstolen, opprettet i 1946, er en fortsettelse av den foregående. Domstolen består av 15 medlemmer som velges for 9 år av FN's generalforsamling og av Sikkerhetsrådet. Domstolen skal være bredt sammensatt og representere de viktigste rettssystemer i verden. Medlemmene av domstolen nyter diplomatiske rettigheter under utførelsen av sitt verv. Domstolen er FN's «øverste dømmende myndighet». Forsøket på å etablere en såkalt obligatorisk domsmyndighet fikk ikke gjennomslag. Derfor blir en rekke saker avvist fordi den ene part ikke har anerkjent domstolens obligatoriske kompetanse eller bare har gjort det med slike forbehold at parten i virkeligheten er like ubundet dom før.

Norge har hatt to saker for den nye Haag-domstolen: Fiskerigrensesaken i 1951, som vi vant, og Gullklauselsaken mot Frankrike i 1957. Her ble den norske påstand tatt til følge, men realiteten i tvisten ble ikke avgjort. Haag-domstolens president i perioden 1958–61 var nordmannen Helge Klæstad. Jens Evensen ble valgt til dommer i 1985.

søkte 34 land for å undersøke praksis m.h.t. sjøgrenser og måter å trekke grunnlinjer på. «Var det så mange land?, undrer Evensen.

«..seieren i Haag var revolusjonerende og det var en alminnelig mening dengang at Evensens innlegg var et tungt lodd i Norges favør.»

– Jeg reiste kontinuerlig omkring i størsteparten av verden over en lang periode. Kona påstår at i de korte øyeblikk jeg var hjemom var jeg svært distré. Jeg var så konsentrert opptatt med forberedelsene til denne saken som var min internasjonale debut. Evensen poengterer at sjøgrensesaken mot Storbritannia først og fremst var en folkerettslig tvist. Reisevirksomheten viste ganske raskt at praksis på dette felt på ingen måte samsvarte med britenes 3 mils-grense og 10 mils rette

grunnlinjer. I noen latinamerikanske land, Peru og Chile, var sjøterritoriet allerede utvidet til 200 nm for å holde hvalfangerne til Onassis unna. Dette var pionérene til det som senere skulle bli folkerett, bl.a. etter Islands innsats i begynnelsen av 70-årene og det norske sluttspill som Evensen & Co medvirket til. Men seieren i Haag var revolusjonerende, og det var en alminnelig mening dengang at Evensens innlegg var et tungt lodd i Norges favør.

Det ligger Evensen på hjerte i dag å poengtere at det internasjonale samfunnet fremdeles er altfor svakt utbygget. Det finnes f.eks. ikke noe

«Evensen opererer med et utvidet verdenssamfunn som også omfatter verdensrommet».

internasjonalt lovgivningsorgan. Men endel av FN's virksomhet, bl.a. generalforsamlingens resolusjoner, bidrar til å skape folkerett. Men organisasjonen er for primitiv.

FN er i seg selv beviset på at nasjonalstaten tid så absolutt ikke er forbi. Men det trengs sterkere samarbeids og bistandsformer enn i dag, et mer funksjonelt verdenssamfunn.

Evensen opererer med et utvidet verdenssamfunn som også omfatter verdensrommet. Erobringen er allerede i gang og utviklingen av teknologi for «Star wars» kan i fremtiden i verste fall føre til kriger om suvereniteten på andre kloder.

– Forurensningen av verdensrommet er allerede i gang, med hundrevis av satellitter, hovedsakelig militære. Faren for å bruke verdensrommet som boss plass for problemavfall, f.eks. radioaktivt avfall, er i dag meget stor. Det finnes ingen folkerettslig instans som regulerer virksomheten i verdensrommet. Men verdensrommet må behandles med varsomhet som vår felles arv og som menneskehetens felles ansvar: «The common heritage of mankind». Foreløpig er det bare den rå rakett-makta som rår, slår Evensen fast.

Men vi vender stadig tilbake til årene 1949 – 51, som er stikkårene for mitt besøk hos Jens Evensen.

– Hvorfor ble den belgiske folkerettseksperten Bourquin engasjert på norsk side?, undrer jeg. Evensen forklarer at det på den tiden var det bare enkelte stater som hadde slik toppeksperitise. Bourquin var på den tiden den ypperste folkerettsadvokat i verden.

– Men i dag klarer vel Norge seg med egne krefter? «Muligens», sier Evensen, med sitt alltid optimistiske stemmeleie.

«Fiskerigrensekomitéen av 1949» besto ikke bare av jurister, men også av sjømilitære eksperter og en havforsker. Mens juristene forberedte saken ut fra en folkerettslig vinkling, var kommandørkaptein Meyer opptatt av å vise gammel hevd for utøvelse av næringsvirksomhet i området. Han hadde god hjelp av namnegranskaren Per Hovda, i dag bedre kjent som eldregeneralen. Direktør Rollesen ved Havforskningsinstituttet i Bergen

dokumenterte ulempene for kystfiskerne bl.a fra de britiske trålerne og belastningene på de lokale fiskebestander. Hans havforskerkollega Birger Rasmussen fremskaffet et stort materiale om fiskeméd og trålplagen fra hele den aktuelle kyststrekningen.

– Hvordan var stemningen i komitéen, med såvidt forskjellige profesjoner?

– Det var vi juristene som skulle føre saken. Det kunne oppstå gnisninger av formelle grunner, den ulike kompetanse, men også i faglige spørsmål. Men du må huske at dette var en sak av stor nasjonal betydning for Norge, og alle tok vervet meget alvorlig. Og da dommen falt fikk hele komitéen uttelling av dommerkollegiet, både vi jurister som hadde kjørt en strikt folkerettslig linje og de som argumenterte ut fra nasjonal hevd og uminnelige tradisjoner.

Evensen minnes en detalj under rettssaken som åpenbart gjorde inntrykk på dommerne. Det var en plastisk modell av kyststrekningen fra Træna til Grense Jakobselv, med de rette grunnlinjene og 4 milsgrensen trukket opp. Modellen fikk plass inne i rettsalen. Evensen er overbevist om at en slik visuell påminnelse gjorde sterkere inntrykk på dommerne enn mange juristord.

– Det var en glimrende idé av din tidligere sjef Gunnar Rollesen. Ikke rart at han fikk St. Olav for sin deltagelse i komitéen.

– De fikk jo samme utmerkelse selv, hr. Evensen. Det må virkelig ha vært en sak av vital betydning for fedrelandet som dere i fellesskap førte til en overbevisende seier!

«Evensen er meget bekymret over atomkraft og atomvåpen. Det er klart folkerettsstridig å produsere slike våpen og de krenker alle menneskerettene.»

Evensen poengterer at dommen i Haag fikk stor betydning også for andre lands kystfiskeres næringsutøvelse. Vår egen fiskerigrense, som senere ble utvidet til 12 nm, lå trygt på de lange grunnlinjene som bl.a. sikret oss eksklusiv råderett i Vestfjorden. Hva som vil skje med den viktige 12-milsgrensen for våre kystfiskere ved et eventuelt EU-medlemskap etter år 2002, vil Evensen ikke uttale seg om.

Evensen er meget bekymret over atomkraft og atomvåpen. Det er klart folkerettsstridig å produsere slike våpen. De krenker alle menneskerettigheter. Stormaktene har ennå sin undervannsterrorbalanse intakt, og antallet atommakter øker langsomt. Slike våpen produseres for å brukes, hvis ikke noe drastisk blir gjort. Evensen peker på Artikkel 2.4. i FN-pakten som setter forbud mot å bruke makt eller true med bruk av makt, og gjen- tar hvor beklagelig svakt dette grunnleggende folkerettsprinsipp synes å stå i verdenssamfunnet i dag.

Havrett

Det var de enorme funn av olje og gass på forskjellige kontinentalsokler som var den viktigste drivkraften for utviklingen av den nye havrettsorden.

Men den stadig dårligere forvaltning av en rekke fiskebestander medvirket også til at kyststaten etterhvert ble tilagt større jurisdiksjon.

Det var også en fare for at det kunne utvikle seg forskjellig praksis og dermed vanskeliggjøre relasjonene mellom kyststatene.

FNs havrettskonferanser har ført disse marine problemene inn i smulere farvann. Fokus ble allerede fra starten rettet mot kyststatens fortrinn når det gjaldt forvaltningen av de marine ressursene, både de levende og de fossile. Det gjelder særlig de levende ressurser. Det er kyststaten som er mest avhengig av dem, og derfor har størst interesse av å holde dem i hevd.

De to første havrettskonferansene ble holdt i FN – regi i 1958 og 1960. Den viktigste konvensjonen gjaldt kyststatens jurisdiksjon over mineralressursene på kontinentalsokkelen. Men man ble ikke enige om hvor grensen til kyststaten skulle gå.

Den tredje havrettskonferansen varte fra 1973–82. Her lyktes det å få stor grad av enighet om prinsippet om 200 nm økonomisk sone. Kyststatenes rett til å opprette slike soner er trolig den viktigste nyskapning innen havets folkerett siden doktrinen om det frie hav ble utarbeidet.

Jens Evensen, som ledet Norges delegasjon på havrettskonferansen, har formulert sitt syn på de norske interessene slik:

«Når det gjelder de levende ressurser i havet, må det viktigste for Norge være å støtte opp om et bevaringssystem som gjør oss istand til å treffe effektive tiltak mot den trussel mot ressursene vi her står overfor. Dette må innebære at kyststatenes krav om kvotefastsettelse som sikrer ressursene blir gitt første prioritet. Norsk fiskerigrensepolitikk er utformet i lys av den trussel kystfiskerne står overfor. Det er Norges politikk å sikre det økonomiske grunnlaget for vår kystbefolkning.»

Timene har rast avgårde mens Evensens fengslende fortellinger, synspunkter og humor har fått en stemoderlig behandling på min notatblokk.

Men jeg har hatt en stor opplevelse. Vi forlater den koselige, guleste stuen og går ut i hagen, denne store, gule dagen.

– Værsgod, ta noen epler og pærer med deg hjem, foreslår han foran et bugnende hagebord.

«Værsgod, ta noen epler og pærer med deg hjem, foreslår han foran et bugnende bord»

Eplet frister, og en bit av det særegne Evensen-ske østlandseple er en fin markering av dagens kunnskapsopplevelse.

Tilslutt en tur rundt huset for å se nærmere på valnøttrærne. Der står de på rad: En-to-tre. Ikke akkurat mitt lykketall, men du verden hvor vakre de er. Og så amerikanske!

Nå er det bare retretten som gjenstår fra det Evensenske paradisi. Jeg ber om en drosje. Evensen reagerer med å gå mot garasjen. – Vi treffer sikkert en drosje på vegen, tror han.

Men det gjorde vi ikke. Da vi skilles etter 30 kilometer utenfor Humanismens Hus føler jeg meg overhodet ikke bortkommen. Vi tar farvel med et gjensidig ønske om å treffes igjen. Jeg kan jo alltid håpe!

Den norske delegasjonen ved grensetvistesaken i Haag 1951. Jens Evensen nr. 1 i andre rekke fra venstre. Ved siden av Evensen står C. J. Hambro (Foto: Fotobureau Friezer-Stukvis).

Vekst og fall i Namibia

Figurene som ble benyttet i artikkelen om ressursutviklingen i Namibia i forrige nummer av Fiskets Gang (nr. 9-94 s. 32-33) var hentet fra boken «FAO species identification field guide for fisheries purposes – The living

resources of Namibia» utgitt med finansiell støtte av NORAD og FAO, Roma 1993.

Figurene var tegnet av G. Bianchi, Havforskningsinstituttet i Bergen.

Lån og løyve

 NR. 10
1994

Merkeregisteret

Det opplyses nedenfor hvem som har fått ervervsloyme, fartøyet navn og registreringsnummer, samt hvilke fangstloyme som er tildelt.

Brukte fartøy

<i>Reder</i>	<i>Fartøy/reg.nr.</i>	<i>Konsesjonstype</i>
Oskar Bietilæ VADSØ	Leif Arne F-20-BD	Trål/lodde-trål
Magnar Eidet URANGSVÅG	Åsgrunn NT-24-L	Lodde-trål
Selskap under dannels v/Arctic Products Norway A/S BUGØYNES	Barentstrål F-7-M	Reke-/torske-trål
ANS under stiftelse v/Trond Otto Johnsen TOFTSUNDET	Skutnes N-80-BR	—
Selskap under stiftelse v/Ola Olsen HAVØYSUND	Havbas F-574-M	Ringnot
Selskap under stiftelse v/Jens Egil Ve VEDAVÅGEN	Ryving R-9-K	Nordsjø
Selskap under stiftelse v/Odd Åkerøy SOLFJELLSJØEN	Havbas F-574-M	Ringnot-/seinot
Selskap under stiftelse v/Hugo Olsen HAVØYSUND	Havbas F-574-M	Ringnot-/seinot
Fiskebøen A/S v/Ingvar Jensen SILSAND	Lysnes T-40-LK	Reke-trål
Selskap under stiftelse v/Ingvar Jensen SILSAND	Sjøtrål T-25-T	Reke-/nordsjø
Lidob Fiskebåtrederi A/S v/Per Blikfeldt TROMSØ	Glannøy T-854-T	Reke-, torske- og lodde-tråltillatelse
A/S Maths Larsen SENJAHOPEN	Morten Larsen T-160-BG	Torsk
Nilsen og Nilsen ANS v/Gunda Nilsen MYRE	Nordsandværing N-50-Ø	Torsk
Odd Eling Hansen m.fl. RØSTLANDET	Viggo Andre N-111-VV	Torsk
Signor A/S v/Sigurd Vestberg FLEKKERØY	Vikingbank R-225-K	Nordsjø/lodde-trål
Ståle Johannessen BÅTSFJORD	Røgnest T-72-T	Torsk
Selskap under stiftelse A/S Multifisk v/Onny Ottesen HAMMERFEST	Havbas F-574-M	Ringnot
A/S Egar Enior v/Arild Pedersen BÅTSFJORD	Røgnest T-72-T	Torsk

Merkeregisteret

Det opplyses nedenfor hvem som har fått ervervsloyve, fartøyets navn og registreringsnummer, samt hvilke fangstloyve som er tildelt.

Brukte fartøy

<i>Reder</i>	<i>Fartøy/reg.nr.</i>	<i>Konsesjonstype</i>
Selskap under stiftelse Tromsliner A/S v/Odd Nicolaisen BRØSTADBOTN	J. M. Berntsen T-87-LK	Torsk
Selskap under stiftelse v/Mareno Tøvik BUD	Skårholm R-112-K	Lodde-trål
Finnmark Fiskebåtrederi A/S ØKSFJORD	J. M. Berentsen T-87-LK	Torsk
Selskap under stiftelse v/Dag Ivar Knutsen MYRE	Nordsandværing N-50-Ø	Torsk
Johannes Sørensen FJORDGÅRD	Kvaløyvær T-133-T	Torsk
Geir Skare UTSIRA	Guldringnes M-33-G	Torsk
Partrederiet Bendiksen v/Arne L. Bendiksen REINE	Trøndergut N-226-MS	Torsk
Selskap under stiftelse v/Kurt Arne Nilsen SKROVA	Nordsandværing N-50-Ø	Torsk
Selskap under stiftelse v/Morten Vottestad MYRE	Langenesværing N-271-Ø	Torsk
A/S Torjo v/Tor-Hugo Johnsen HAVØYSUND	Røgnes T-72-T	Torsk
Jack Stensen BALLSTAD	Bjørn Arild N-228-A	Torsk
P/R Norliner ANS v/Helge Løken MIDSUND	Øyliner M-61-AV	Torsk
P/R Lafisk II ANS v/Ole Rasmus Møgster STOREBØ	Jøkul M-72-VN	Ringnot
Partrederi under stiftelse v/Kurt-Åge Hansen KAMØYVÆR	Bårvik Senior F-218-NK	Torsk
Selskap under stiftelse v/Eldar Volstad SØVIK	Polar Prawns M-402-H	Reke
Selskap under stiftelse Polarbas A/S v/Karl Helmer Pettersen SØREIDGREND	Tromsbas H-10-BN	Ringnot
Jens Egil Veia m.fl. VEDAVÅGEN	Otterbank VA-63-S	Nordsjø-/lodde-trål
H. Østervold A/S v/Tor Østervold TORANGSVÅG	H. Østervold H-128-AV	Ringnot

Lån og løyve

 NR. 10
1994

Merkeregisteret

Det opplyses nedenfor hvem som har fått ervervsloyme, fartøys navn og registreringsnummer, samt hvilke fangstloyme som er tildelt.

Brukte fartøy

Reder	Fartøy/reg.nr.	Konsesjonstype
Selskap under stiftelse v/Arne Lønning BØMLO	Lønningen H-2-B	Nordsjø-/lodde- trål
Selskap under stiftelse v/Jan-Arve Heggøy HOLMEDAL	Tom Ivar F-123-L	Torsk
Mareno Tøvik Bergset BUD	Trygvason H-310-B	Nordsjø
Janne Marie A/S v/Oddbjørn Hansen HAMNEIDET	Janne Marie T-225-N	Trål
Mareno Tøvik Bergset BUD	Fairy H-50-B	Nordsjø
Partrederiet Faxen ANS v/Magnus Pedersen BLIKSVÆR	Faxen N-8-L	—
Ronny Hardy VÆRØY	Røringen N-64-VR	—
A/S Knester v/Knut L. Stenevik BEKKJARVIK	Knester H-11-AV	Ringnot
Selskap under stiftelse v/Egil Arne Brochmann HAVØYSUND	Josefsen Senior T-156-BG	Torsk
Dag Osvald Loe BERLEVÅG	Risøy F-361-G	Torsk
Partrederi under stiftelse v/Tommy Linnes HASVIK	Haldis F-81-NK	Torsk
Selskap under dannelse v/Jens Th. Pedersen TOMASJORD	Stortind T-44-T	Ringnot-/reke
Bjarne Abelsen VARDØ	Risøy F-361-G	Torsk
Asle Gundersen RUSTEFJELBMA	Risøy F-361-G	Torsk
Selskap under stiftelse v/Kyrre Pettersen NUVSVÅG	Tom Ivar F-123-L	Lodde-trål
Selskap under stiftelse v/Aksel Hansen SENJAHOPEN	Notbas T-200-S	Torsk
Selskap under stiftelse v/Arnt-Kristian Simonsen ENGENES	Notbas T-200-S	Torsk
Magne Klaudiussen BOTNHAMN	Notbas T-200-S	Torsk
Selskap under stiftelse Nordkyn Autoliner A/S MEHAMN	Nordkyn Pioner F-53-G	Torsk

Merkeregisteret

Det opplyses nedenfor hvem som har fått ervervsloyme, fartøyets navn og registreringsnummer, samt hvilke fangstloyme som er tildelt.

Brukte fartøy

<i>Reder</i>	<i>Fartøy/reg.nr.</i>	<i>Konsesjonstype</i>
Sameie under stiftelse v/Karstein Gården BREMSNES	Gården M-11-AV	Torsk
Sigurd Ludvigsen NORD-LENANGEN	Bårvik Senior F-218-NK	Torsk
Partrederi under stiftelse v/Lorentz Johansen AUKRA	Aud-Lill M-60-AK	Torsk
Sameiet Sverre og Ketil Viken ROAN	Frøybas ST-210-F	Torsk
Boy Jakobsen BÅTASFJORD	Tom Ivar F-123-L	Torsk
Selskap under stiftelse v/Stig Magne Torgersen BRØNNØYSUND	Johnsen Senior N-5-BR	Torsk
Selskap under stiftelse v/Bengt-Are Korneliussen SKJERVØY	Tom Ivar F-123-L	Torsk
Sameie under stiftelse v/Karstein Gården BREMSNES	Gården M-11-AV	Torsk
David Johnsen HAMNVIK	Arvid Johan T-115-L	—
Leif Jan Johansen SVOLVÆR	Brennbøen N-26-V	Torsk
Thoma A/S v/Thorbjørn Mathisen HAVØYSUND	Torbas F-231-M	Ringnot
Selskap under stiftelse v/Nils H. Johansen JØKELFJORD	Edel Marianne F-107-VS	Torsk
Partrederi under stiftelse v/Rune Baade BØ I VESTERÅLEN	Bodøfisk N-508-B	Nordsjø
Jan Rone Brustad ÅNSTAD	Kvaløyvær T-133-T	Torsk
Selskap under stiftelse v/Odd Erling Hansen RØSTLANDET	Andopsværingen N-5-VV	Torsk
Trond-Jarle Richardsen BOTNHAMN	Kvaløyvær T-133-T	Torsk
Selskap under stiftelse v/Rolf Pedersen NORD-LENANGEN	Kvaløyvær T-133-T	Torsk
Ragnvald Dahl SVOLVÆR	Teistklubb M-23-EE	Nordsjø
Partrederi under stiftelse v/Olav-Roar Magnussen HAVØYSUND	Stein Gerhard F-71-NK	Torsk

Lån og løyve

 NR.10
1994

Merkeregisteret

Det opplyses nedenfor hvem som har fått ervervsloyme, fartøyets navn og registreringsnummer, samt hvilke fangstloyme som er tildelt.

Brukte fartøy

Reder	Fartøy/reg.nr.	Konsesjonstype
Geir Helland ALSVÅG	Sjøblomsten N-446-V	Torsk
Ståle Johannessen BÅTSFJORD	Skjoldaværing N-12-A	Torsk
Selskap under stiftelse v/Odd Erling Hansen RØSTLANDET	Skjoldaværing N-12-A	Torsk
Nymo A/S FISKERSTRAND	Nargtind N-258-L	—
Rederi under stiftelse P/R Liafjell DA STRAUME	Liafjell H-21-F	Ringnot
Selskap under stiftelse v/Ragnvald Dahl SVOLVÆR	Teitsklubb M-23-EE	Nordsjø
A/S Longvagrupperen ÅLESUND	John Longva M-56-A	Reke
Selskap under stiftelse v/Mareno Tøvik BUD	Bentin R-219-K	Nordsjø-/ loddetrål
Partrederi under stiftelse v/Kurt Åge Hansen KAMØYVÆR	Arvid Johan R-219-K	—
Partrederi under stiftelse v/Kurt Åge Hansen KAMØYVÆR	Arvid Johan T-115-L	—
Selskap under stiftelse Harstad Fiskeriselskap A/S v/Ytre Rolloya Fiskarsamvirke HARSTAD	Kasfjord T-7-H	Torsketrål
Partrederi under stiftelse v/Nils Hansen ÅKERHAMN	Otterbank VA-63-S	Nordsjø-/lodge- trål
Fridthjof Nygård NAPP	Arny R-742-K	—
Yngvar Nilsen m.fl. KRAGERØ	Otterbank VA-63-S	Lodde- trål
Selskap under stiftelse v/Karl Magnus Pettersen HANSNES	Otterbank CA-63-S	Nordsjø-/lodge- trål
Selskap under stiftelse v/Kurt Arne Nilsen SKROVA	Nargtind N-258-L	—
Selskap under stiftelse v/Jens-Sigvart Fagerhaug HAMMERFEST	Edel Marianne F-107-VS	Torsk
Selskap under stiftelse v/Per Halvard Hansen SVENSBY	Røgnes T-72-T	Torsk

Lån og løyve

Merkeregisteret

Det opplyses nedenfor hvem som har fått ervervsloyme, fartøys navn og registreringsnummer, samt hvilke fangstloyme som er tildelt.

Brukte fartøy

<i>Reder</i>	<i>Fartøy/reg.nr.</i>	<i>Konsesjonstype</i>
Selskap under stiftelse v/Willy Brochmann HAVØYSUND	Havbas F-574-M	Ringnot-/sei- nottillatelse
Selskap under stiftelse v/A/S Prestfjord MYRE	Langenesværing N-271-Ø	Reke-lodde- trål
Rango A/S v/Gunnar Pedersen SKROVA	Rango N-15-V	Torsk
P/R Sigerland SIGERFJORD	Sigerland N-7-SO	—
Barentz Sea Products AS TORSKEN	Langenes T-8-TK	Reke-/lodde trål
Selskap under stiftelse v/Roar Jarle Trovåg KOLGROV	Signal VA-34-K	Nordsjø
Veabas AS HAUGESUND	King Cross M-416-HØ	Ringnot/kolmule- tråttillatelse
Åserøybuen AS SORTLAND	Åserøybuen N-6-BR	Torsk
Selskap under stiftelse v/Jon Einar Kristiansen Jens Kristiansen EIDKJOSEN	Radin T-367-T	Torsk
P/R Johannes Bjarne Eggesbø FOSNAVÅG	Holmsjø M-155-G	Ringnot
Selskap under stiftelse v/Ragnar Skår NERLANDSØY	Melshorn M-26-HD	Ringnot
Odd J. Viken ROAND	Grendasund	—
Oddmund Holmen GODØY	Veahav R-18-H	Ringnot
Karlsen Jr. AS OKSFJORDHAMN	Stian Andre T-160-L	Torsk
K/S Nordsjø v/Jacob Bastesen BRØNNØYSUND	Arvid Johan T-115-L	—
Jan Rone Brustad ÅNSTAD	Kryssholm R-1-K	—
Selskap under stiftelse v/Arne Nilsen BÅTSFJORD	Havskåren senior F-28-BD	Torsk
Tommy Linnes HAVIK	Haldis F-81-K	Torsk

Lån og løyve

 NR. 10
1994

Nybygg

Følgende fartøy har fått tilsagn om ervervsloyme for nybygg av fiskefartøy.

Reder	Til erstatning for	Konsesjonstype
Lofoten Trålerrederi A/S STAMSUND	Isfjord N-100-Ø	Reke-trål
Åsland Havfiskeselskap A/S EIDKJOSEN	Radin T-367-T	Reke-/lodde-trål
Selskap under stiftelse v/Jan Arve Heggøy HOLMEDAL	Heggøy Junior SF-210-A	Torsk
Selskap under stiftelse Rystad A/S v/Arne Eirik Rystad LAUKVIK	Ingo N-48-V	—
Nils Olai Østervold TORANGSVÅG	Vendla H-369-AV	Ringnot-/kolmule-trål
Lofoten Trålerrederi A/S STAMSUND	Lofotrål III N-11-VV	Torsketrål
Edvard J. Andreassen & Sønn A/S BODØ	Nordfisk N-50-B	Ringnot
Hafi A/S v/Steinar Bastesen BRØNNØYSUND	Havliner N-301-BR	Lodde-trål/ Torskekvote
P/R Endre Dyrøy ANS BRATTHOLMEN	Endre Dyrøy H-6-F	Ringnottillatelse
Soløyvåg A/S HUSTAD	Soløyvåg M-112-F	Nordsjø-/vassild-tråltillatelse
Selskap under stiftelse K/S Libas STRAUME	Ex. Libas H-75-F	Ringnot-/kolmule-tråltillatelse
A/S Sæbjørn VARTDAL	Ex. Sæbjørn M-27-VD	Ringnot-/kolmule-tråltillatelse

Trål

Det opplyses nedenfor hvem som har fått ovennevnte konsesjonstype og hvilke fiskearter den omfatter.

Reder	Fartøy/reg.nr.	Konsesjonstype
A/S Lønning Jr. BØMLO	Lønning Jr. H-18-B	Lodde-tråltillatelse
A/S Lønning Jr. BØMLO	Lønning Jr. H-18-B	Nordsjøtråltillatelse
K/S Libas c/o Lie Management A/S STRAUME	Libas H-5-F	Kolmuletråltillatelse
Styrk K/S v/Roar Jarle Trovåg KOLGROV	Styrk SF-3-SU	Nordsjøtråltillatelse
P/R Kings Cross ANS v/Harold Sævik EGGESBØNES	Kings Cross M-20-HØ	Kolmuletråltillatelse
Kongstein K/S v/Egersund Fiskeriselskap A/S EGERSUND	Kongstein R-17-ES	Lodde-tråltillatelse

Lån og løyve

Trål

Det opplyses nedenfor hvem som har fått ovennevnte konsesjonstype og hvilke fiskearter den omfatter.

Reder	Fartøy/reg.nr.	Konsesjonstype
Rigu K/S v/Egersund Fiskeriselskap A/S EGERSUND	Rigu R-146-ES	Loddestråltillatelse
P/R Åmnes ANS v/Rolf Olav Olsen ENGAVÅGEN	Aamnes N-26-ME	Loddestråltillatelse
P/R Åmnes ANS v/Rolf Olav Olsen ENGAVÅGEN	Aamnes N-26-ME	Rekestråltillatelse
Bøfisk AS STRAUMSJØEN	Bøtrål IV N-1-BØ	Rekestråltillatelse
Ragnvald Dahl SVOLVÆR	Brødrene Dahl N-24-V	Nordsjøtråltillatelse
Longvagrupperen A/S ÅLESUND	John Longva M-56-A	Rekestråltillatelse
K/S Valderøy VARTDAL	Valderøy M-127-G	Nordsjøtråltillatelse
K/S Valderøy VARTDAL	Valderøy M-127-G	Rekestråltillatelse

Oppdrettskonsesjoner

Det opplyses nendenfor hvem som har fått nevnte løyve, lokalisering av anlegg, størrelse på produksjonsvolum samt registreringsnummer.

Oppdrett av matfisk av laks og ørret.

Oppdretter	Lokalisering	Prod.volum	Reg.nr.
Kleiva Fiskefarm A/S ENGENES	Ibestad kommune	12.000 m ³	T/i 5
Guvåg Fisk A/S v/Torbjørn Andersen EIDET	Bø kommune	12.000 m ³	N/bø 2
Øyfisk A/S MYRE	Oksnes kommune	12.000 m ³	N/ø 1
Bindalslaks A/S v/Bjørn Berg Hansen BINDALSEIDET	Bindal kommune	24.000 m ³	N/bl 1
Eidsfjord Sjøfarm A/S MYRE	Sortland kommune	12.000 m ³	N/so 4
Leineslaks A/S v/Philip van Dijk	Steigen kommune	12.000 m ³	N/sg 5
Jennfisk A/S v/Egil Kristoffersen KRÅKBERGET	Bø kommune	12.000 m ³	N/bø 4
Hellesund fiskeoppdrett A/S v/Karl Olaf Jørgensen HØVÅG	Lillesand kommune	12.000 m ³	AA/I 4
E. Kristoffersen Sønner & Sønner v/Egil Kristoffersen KRÅKBERGET	Bø kommune	12.000 m ³	N/bø 3

Lån og løyve

 NR. 10
1994

Oppdrettskonsesjoner

Det opplyses nendenfor hvem som har fått nevnte løyve, lokalisering av anlegg, størrelse på produksjonsvolum samt registreringsnummer.

Oppdrett av matfisk av laks og ørret.

Oppdretter	Lokalisering	Prod.volum	Reg.nr.
Atlantelaks A/S v/Egil Hansen INNDYR	Vågan kommune	12.000 m ³	N/v 35
Tro Sjøfarm A/S v/Vevelstad Fiskeindustri FORVIK	Alstahaug kommune	8.000 m ³	N/ah 2
Dønna Laks A/S v/Håkon Grande LEIRFJORD	Dønna kommune	12.000 m ³	N/da 4
Åsvær Laks A/S v/Håkon Grande LEIRFJORD	Dønna kommune	24.000 m ³	N/da 24
Larssen Seafood A/S v/Gunnar Larsen NORD-SVOLVÆR	Lurøy kommune	12.000 m ³	N/l 5
Hamnøy Sjøfarm A/S c/o Seafarm Invest A/S Lovund	Vevelstad kommune	12.000 m ³	N/vs 2
Forvik Sjøfarm A/S c/o Seafarm Invest A/S LOVUND	Vevelstad kommune	12.000 m ³	N/vs 1
Myken Sjøfarm A/S c/o Seafarm Invest A/S LOVUND	Rødøy kommune	12.000 m ³	N/r 6
A/S Mowi Avd. Bolga BOLGA	Meløy og Dønna	72.000 m ³	N/me 8, N/me 10, N/me 28, N/me 39, N/r 1, N/r 30
Husøy Sjøfarm A/S v/Ildar Holmen TRÆNA	Træna kommune	12.000 m ³	N/tn 1
Olaisen Laks & Co c/o Vigner Olaisen A/S LOVUND	Lurøy kommune	12.000 m ³	N/l 3
Balder Sjøfarm A/S NORDFOLD	Steigen kommune	12.000 m ³	N/sg 18
Follalaks A/S NORDFOLD	Steigen kommune	12.000 m ³	N/sg 14
Nusfjord Oppdrett A/S v/Svein Frantzen RAMBERG	Flakstad kommune	12.000 m ³	N/f 5
Lovund Sjøfarm A/S c/o Vigner Olaisen A/S LOVUND	Lurøy kommune	12.000 m ³	N/l 9
Folla Sjøfarm A/S NORDFOLD	Steigen kommune	12.000 m ³	N/sg 16
Kvarøy Fiskeoppdrett A/S v/Geir Olsen INDRE KVARØY	Lurøy kommune	12.000 m ³	N/l 3

Lån og løyve

Oppdrettskonsesjoner

Det opplyses nendenfor hvem som har fått nevnte løyve, lokalisering av anlegg, størrelse på produksjonsvolum samt registreringsnummer.

Oppdrett av matfisk av laks og ørret.

Oppdretter	Lokalisering	Prod.volum	Reg.nr.
Stigen Sjøfarm A/S c/o Vigner Olaisen A/S LOVUND	Lurøy kommune	12.000 m ³	N/I 1
Fiskebøl Havbruk A/S v/Trond Helge Hansen LAUPSTAD	Hadsel kommune	8.000 m ³	N/H 1
Nordlaks A/S v/Inge Berg BITTERSTAD	Hadsel kommune	24.000 m ³	N/H 4 & N/H 14
Brødrene Aasfjord A/S v/Arild Aasjord LEINES	Steigen kommune	12.000 m ³	N/sg 1
Halsa Lakseoppdrett A/S v/Arild Aasjord LEINES	Steigen kommune	12.000 m ³	N/sg 18
Vestbygdilaks A/S v/Knut Georg Hesten LKSNESSHAMN	Lødingen kommune	12.000 m ³	N/ln 4
Sisomar A/S v/Per Jørgen Haugan STRAUMEN	Sørfold kommune	12.000 m ³	N/sf 8
Viking Sjøfarm A/s v/Martin Sivertsen NORDFOLD	Hamarøy kommune	12.000 m ³	N/hm 9
Munn Sjøfarm A/S v/Martin Sivertsen NORDFOLD	Hamarøy kommune	12.000 m ³	N/hm 5

OPPDRETT AV LAKS/ØRRET.

Melø Lakseoppdrett A/S v/Haldis Melø SANDNESSJØEN	Alstahaug kommune	12.000 m ³	N/ah 1
Våglaks A/S v/Jonny Hansen HERØY	Herøy kommune	12.000 m ³	N/hr 16
Sanna Sjøfarm A/S v/Geir Sjøset Træna	Træna kommune	12.000 m ³	N/tn 4
Laugsand Lakseoppdrett v/Stolt Sea Farm A/S Knut Senstad Bergen	Gildeskål kommune	12.000 m ³	N/g 2
Hjelmsøylaks A/S v/Steinar Furu HERØY	Herøy kommune	12.000 m ³	N/hr 12
Gildeskål Fiskeprodukter A/S v/Stolt Sea Farm A/S Knut Senstad BERGEN	Gildeskål kommune	12.000 m ³	N/g 5
Driftsselskapet Fleinvær Havbruk A/S v/Stolt Sea Farm A/S Knut Senstad BERGEN	Gildeskål kommune	12.000 m ³	N/g 8

Lån og løyve

 NR.10
1994

Oppdrettskonsesjoner

Det opplyses nendenfor hvem som har fått nevnte løyve, lokalisering av anlegg, størrelse på produksjonsvolum samt registreringsnummer.

OPPDRETT AV LAKS/ØRRET.

<i>Oppdretter</i>	<i>Lokalisering</i>	<i>Prod.volum</i>	<i>Reg.nr.</i>
Øylaks A/S v/Steinar Sortland HERØY	Herøy kommune	12.000 m ³	N/hr 14
Flatøylaks A/S v/Frode Holstad SELØY	Herøy kommune	12.000 m ³	N/hr 18
Moskenes Laks A/S Sakrisøy Reine	Moskenes kommune	8.000 m ³	N/ms 8
Herøy Sjøfarm A/S v/Roar Danielsen Herøy	Herøy kommune	12.000 m ³	N/hr 20
Rabben Lakseoppdrett A/S v/Tormod Olsen Seløy	Herøy kommune	12.000 m ³	N/hr 10
Torris Products Ltd. A/S v/Åsbjørn Torrissen HALSA	Meløy kommune	64.000 m ³	N/me 1, N/me 5
Vold Fiskeoppdrett A/S v/Gunnar Vold HERØY	Herøy kommune	12.000 m ³	N/hr 4
Herøy Fiskeoppdrett A/S v/Steinar Furu HERØY	Herøy kommune	12.000 m ³	N/hr 3
Sjølaks A/S v/Steinar Karlsen HERØY	Herøy kommune	12.000 m ³	N/hr 2
Blomsølags A/S v/Guttorm Blomsø HESTØYSUND	Alstahaug kommune	12.000 m ³	N/ah 3

OPPDRETT AV SKJELL

<i>Oppdretter</i>	<i>Lokalisering</i>	<i>Oppdr. areal</i>	<i>Reg.nr.</i>
Vistenfjorden Skjelloppdrett DA VISTHUS	Vevelstad kommune	8 DA N/vs 309	N/vs 304,
Statens Forskning- stasjon i Landbruk v/Tjøtta Forsknings- stasjon TJØTTA	Alstahaug kommune	1 DA	N/ah 311
Ivar Hesjevik SANDNESSJØEN	Alstahaug kommune	4 DA	N/ah 308
Ivar Hesjevik SANDNESSJØEN	Alstahaug kommune	4 DA	N/ah 309
Aasa Storlien Krokaa BRØNNØYSUND	Brønnøy kommune	4 DA	N/ah 315

Lån og løyve

Oppdrettskonsesjoner

Det opplyses nendenfor hvem som har fått nevnte løyve, lokalisering av anlegg, størrelse på produksjonsvolum samt registreringsnummer.

OPPDRETT AV RØYE

Oppdretter	Lokalisering	Max. volum	Reg.nr.
Alpinus A/S v/Bjørn Erikstad ROGNAN	Skjerstad kommune	400 m ³	N/sd 1

MATFISKOPPDRETT AV SEI

Willy Lindseth BODØ	Sørfold kommune	1.000 m ³	N/sf 5
------------------------	--------------------	----------------------	--------

MATFISKOPPDRETT AV TORSK

Torleif Skotheimsvik NEVERDAL	Meløy kommune	1.000 m ³	N/me 38
Jan Børre Johansen Årviksand	Skjervøy kommune	1.000 m ³	T/s 10

OPPDRETT AV TORSK

Knut Abrahamsen KRAGERØ	Kragerø kommune	250 m ³	
----------------------------	--------------------	--------------------	--

KLEKKING AV ROGN OG PRODUKSJON AV SETTEFISK AV LAKS/ØRRET/RØYE

Stigen Settefisk A/S v/Steinar Olaisen LOVUND	Lurøy kommune	300.000 stk	N/l 15
Stigen Settefisk A/S v/Steinar Olaisen LOVUND	Lurøy kommune	100.000 stk	N/l 14
Gigante Smolt A/S v/Kjell Lorentsen BODØ	Rana kommune	1 million stk	N/ra 8
William Sørensen KORGEN	Hemnes kommune	500 m ³	N/hs 4
Fjellfisk v/Bjørnar Berg ANDFISKÅ	Rana kommune	150 m ³	N/ra 7

Tillatelser innen fiskeoppdrett i juni måned gitt av Fiskerisjefen i More og Romsdal.

1)
M/AV 0005
Atlanto AS, 6533 KÅRVÅG

Lokalitet: Kartref:	«Høgsnes» 32v 1321-3	Averøy kommune MQ 333 970
Lokalitet: Kartref:	«Leitnes» 32v 1321-3	Averøy kommune MQ 330 907
Lokalitet: Kartref:	«Rokset» 32v 1320-4	Averøy kommune MQ 315 837
Lokalitet: Kartref: Type:	«Krekvikbukta» 32v 1320-4 Løyve til å etablere anlegg på nye lokaliteter.	Eide kommune MQ 282 785

Lån og løyve

 NR. 10
1994

 2)
M/T 0001
Edøy Fiskeoppdrett AS, 6594 NORDHEIM

Lokalitet:	«Fuglsneset»	Tustna kommune
Kartref:	32v 1421-3	MR 650 069
Type:	Løyve til å etablere anlegg på ny lokalitet.	

 3)
M/SK 0006
Fjordblink AS, 6224 HUNDEIDVIK

Løyve til å etablere anlegg for framføring av sjørøye fram til 31.08.1995.

 4)
M/HØ 0001
Herøy Fiskefarm AS, 6092 EGGESBØNES

Forlenging av løyve på lokaliteten «Fugleholmen».

 5)
M/HS 0002
Otnes Fisk AS, 6687 VALSØYFJORD

Lokalitet:	«Rodal»	Halsa kommune
Kartref:	32v 1421-3	MR 829 057

Lokalitet:	«Hendsetholmen»	Halsa kommune
Kartref:	32v 1421-3	MR 735 014

Lokalitet:	«Taknes/Kletten»	Halsa kommune
Kartref:	32v 1421-3	MR 683 016
Type:	Løyve til å etablere anlegg på nye lokaliteter.	

 6)
M/EEE 0005
Smørholm & Teistklub AS, 6494 VEVANG

Lokalitet:	«Smørholmvågen»	Eide kommune
Kartref:	32v 1321-3	MQ 122 876
Type:	Løyve til å etablere anlegg for oppdrett av kveite.	

 7)
M/T 0004
Sunddal Seadeli AS, 6500 KRISTIANSUND

Lokalitet:	«Fuglsneset»	Tustna kommune
Kartref:	32v 1421-3	MR 650 069
Type:	Løyve til å etablere anlegg på ny lokalitet.	

 8)
M/AK 0008
Tolafisk AS, 6420 AUKRA

Lokalitet:	«Kjølingen»	Aukra kommune
Kartref:	32v 1220-1	LQ 868 696

Lokalitet:	«Karlholmskjæret»	Aukra kommune
Kartref:	32v 1220-1	LQ 867 700
Type:	Løyve til å etablere anlegg på nye lokaliteter.	

 9)
M/TV 0007
Nervågen Fiskeoppdrett AS, 6632 TORJULSVÅGEN

Avslag på søknad om løyve på ny lokalitet i Torjulvågen.

 10)
Ørsta Jeger og Fiskerforening, 6150 ØRSTA

Avslag på søknad om løyve for klekking av rogn og produksjon av yngel, samt stamfiskoppbevaring.

Lån og løyve

11)
M/TV 0007
Nervågen Fiskeoppdrett AS, 6632 TORJULSVÅGEN

Avslag på søknad om endring av driftsplan.

12)
M/VN 0002
Skorge Laks og Ørretoppdrett, 6149 ÅHEIM

Avslag på søknad om konsesjonering av anlegg.

Tillatelser innen fiskeoppdrett i juli måned gitt av Fiskerisjefen i Møre og Romsdal.

1)
M/SU 0002
Sunndal Seadeli AS, 6501 KRISTIANSUND

Lokalitet:	«Meldkild»	Sunndal kommune
Kartref:	32v 1119-3	MQ 696 578
Lokalitet:	«Fredsvik»	Neset kommune
Kartref:	32v 1119-3	MQ 627 616
Lokalitet:	«Merraberget»	Neset kommune
Kartref:	32v 1119-3	MQ 635 617
Type:	Løyve til å etablere anlegg på nye lokaliteter.	

2)
M/TV 0001
Einsetfisk AS, 6680 HALSANAUSTAN

M/SR 0003
Bøfjorden fisk AS, 6680 HALSANAUDTAN

Utstedt løyve om endring av driftsplan og utsett av fisk i 1994 på lokalitet Kanestraum.

3)
M/S 0003
Flatøy Fiskeoppdrett AS, 6089 SANDSHAMN

Lokalitet:	«Voravika»	Sande kommune
Kartref:	32v 1119-3	LQ 175 055
Lokalitet:	«Dysjanaset»	Sande kommune
Kartref:	32v 1119-3	LQ 142 027
Lokalitet:	«Maltvika»	Sande kommune
Kartref:	32v 1119-3	LQ 180 065
Type:	Løyve til å etablere anlegg på nye lokaliteter.	

Gebyr innbetaling av søknader om oppdrettskonsesjon for januar måned fra Fiskerisjefen i Møre og Romsdal.

Oppdretter	Lokalisering	Søk.dato	Gebyr bet.
Mauren Laks A/S/Vestfjord Fis v/Kjell Stette ÅLESUND Haram/Skodje	Rekdal Vestnes kommune	25.08.93	31.01.94
Vestfjord Fisk AS/Mauren Lak v/Kjell Stetten ÅLESUND Haram/Skodje	Rekdal Vestnes kommune	25.08.93	31.01.94
Innbetalt beløp i januar måned :	16.000,00 kr.		

Gebyr innbetaling av søknader om oppdrettskonsesjon for mars måned fra Fiskerisjefen i Møre og Romsdal.

Aavik Settefisk AS Stamfisk v/Nils Aavik HALSANAUSTAN	Skårneset	03.03.94	28.03.94
Innbetalt beløp i Halså kommune:	8.000,00 kr.		

Lån og løyve

 NR. 10
1994

<i>Oppdretter</i>	<i>Lokalisering</i>	<i>Søk.dato</i>	<i>Gebyr bet.</i>
Atlanto AS v/Per Henden KÅRVÅG	Krekvik i Eide kommune	08.03.94	10.03.94
Innbetalt beløp i Averøy kommune:	8.000,00 kr.		
Aure Laks AS/Aure Laks AS v/Geir Havsås MÅLØY	Elvikholmen	01.11.93	02.03.94
Ideal Laks AS/Aure Laks AS v/Geir Hafsås MÅLØY	Elvikholmen	02.11.93	02.03.94
Ideal Laks AS/Aure Laks AS v/Geir Hafsås MÅLØY Innbetalt beløp i Aure kommune:	Langøysundet 24.000,00 kr.	02.11.93	02.03.94
Institutt for Akvakulturforskn. v/Knut Sandbakken ÅS	Sjølseng	15.02.94	07.03.94
Innbetalt beløp i Sunndal kommune:	8.000,00 kr.		
Møre Edelfisk AS HJELSET	Hjelset	22.02.94	15.03.94
Innbetalt beløp i Molde kommune:	8.000,00 kr.		
Innbetalt til sammen i mars måned:	56.000,00 kr.		

Alternativ lokalitet for matfiskoppdrett av laks og ørret.

<i>Oppdretter</i>	<i>Lokalisering</i>	<i>Prod.volum</i>	<i>Reg.nr.</i>
Alfred Jensen T/tk 6 KALDFARNES	Torsken kommune	12.000 m ³	T/tk 6
Nikkeby Laks T/s 1 NIKKEBY	Skjervøy kommune	12.000 m ³	T/s 1
Senja Sjøfarm T/bg 3 SENJAHOPEN	Berg kommune	12.000 m ³	T/bg 6
Senja Sjøfarm T/bg 6 SENJAHOPEN	Berg kommune	12.000 m ³	T/bg 6
Akvaprodukt T/tk 2 HANSNES	Torsken kommune	12.000 m ³	T/tk 1
Wilsgård Fiske- oppdrett T/tk 4 TORSKEN	Torsken kommune	12.000 m ³	T/tk 5
Brødrene Wils- gård T/tk 5 TORSKEN	Torsken kommune	12.000 m ³	T/tk 4

Samlokalisering ved matfiskoppdrett av laks.

Jøkelfjord Laks T/kn 6 JØKELFJORD	Kvæningen kommune	12.000 m ³	T/kn 3
Troms Fylkeslag av Norske Fiskeoppdretters Forening STONGLANDSEIDET	Tranøy kommune	12.000 m ³	T/tn 10
Riol AS Att.: Kenneth Benjaminsen SKROLSVIK	Tranøy kommune	12.000 m ³	T/tn 2
Troms Stamfisk- stasjon AS STONGLANDSEIDET	Tranøy kommune	12.000 m ³	T/tn 5

Lån og løyve

Søknad om nye lokaliteter for matfiskoppdrett av laks og samlokalisering.

Oppdretter	Lokalisering	Reg.nr.
Åbornes Fisk HANSNES	Karlsøy kommune	T/k 20

Søknad om nye matfisklokaliteter – årgangsskille.

Oppdretter	Lokalisering	Prod.volum	Reg.nr.
Sjøfisk AS GROVFJORD	Skånland kommune	12.000 m ³	T/sk 2

Lokaliteten Ytre Nappen - feil UTM-koordinat.

Oppdretter	UTM-koordinat
Jøkelfjord Laks AS, T/kn 6 Kvænangen Laks AS, T/kn 3 JØKELFJORD	Ytre Nappen 34 WEC 318 744

Søknad om samdrift av matfiskoppdrett av laks og ørret.

Oppdretter	Lokalisering	Prod.volum	Reg.nr.
Kleiva Fiskefarm AS T/i 1	Ibestad kommune	12.000 m ³	T/i 5

Søknad om tillatelse for landbasert oppdrett av røye.

Oppdretter	Lokalisering	Prod.volum	Reg.nr.
Ishavlaks A/S SKJERVØY	Skjervøy kommune	2.000 m ³	T/s 8

Søknad om forlengelse av stamfiskkonsesjon.

Oppdretter	Lokalisering	Prod.volum	Reg.nr.
Stolt Sea Farm AS BERGEN	Kvinnherad kommune	12.000 m ³	H/k 21

Retildeling av konsesjon for oppdrett av matfisk av laks og ørret.

Oppdretter	Lokalisering	Reg.nr.
Draugen A/S s.u.s v/Rolf Aakerøy HERØY	Herøy kommune	N/hr 21
S.u.s. v/Leinesmolt A/S LEINES	Steigen kommune	N/sg 5

Inndragning av settefiskkonsesjoner.

Oppdretter	Lokalisering	Reg.nr.
Trandal Fiskeoppdrett A/S TRANDAL	Ørsta kommune	M/vd 20
Hjørundfjord Laks A/S TRANDAL	Ørsta kommune	M/vd 14
Sunnlaks A/S LAUVSTAD	Volda kommune	M/va 11
Sykkylven Akvakultur A/S ÅLESUND	Sykkylven kommune	M/sk 3
Sula Settefisk A/S MAUSEIDVÅG	Sula kommune	M/sa 2
Glomset Fiskeoppdrett A/S SKODJE	Skodje kommune	M/sj 2

Lån og løyve

 NR. 10
1994

<i>Oppdretter</i>	<i>Lokalisering</i>	<i>Reg.nr.</i>
Nordmøre Kveiteoppdrett KRISTIANSUND	Averøy kommune	M/av 10
Hammre Settefisk A/S HJELSET	Rauma kommune	M/ra 4
Smøla Klekkeri og NORDSMØLA	Smøla kommune	M/sm 16
Ove Sæter Settefiskanlegg A/S GRØA	Sunnal kommune	M/su 3

Inndragning av konsesjon for settefisk av laks og regnbueørret.

Edel Laks v/Edel Pettersen JEKTVIK	Rødøy kommune	M/e 3
--	------------------	-------

Inndragning av konsesjon for oppdrett av matfisk av laks og ørret.

Gunnar F. Qvigstad TRONDHEIM	Hitra kommune	ST/h 23
---------------------------------	------------------	---------

Inndragning av konsesjon for oppdrett av torsk.

Hidrafisk A/S v/Kjell Larsen HIDRASUND	Flekkefjord kommune	VA/f 8
--	------------------------	--------

Tilbaketrekking av oppdrettstillatelse – art: røye.

Samuelsberg Fiskeoppdrett SAMUELSBERG	Kåfjord kommune	T/kd 4
--	--------------------	--------

Tilbaketrekking av oppdrettstillatelse - art: torsk.

Magnar Evanger HANSNES	Karlsøy kommune	T/k 14
---------------------------	--------------------	--------

Flytting av matfiskoppdrett av laks.

KS Bureylaks A/S HANSNES	Karlsøy kommune	T/k 1
-----------------------------	--------------------	-------

Utvidelse av konsesjon for oppdrett av matfisk av laks og ørret til forsøks- og forskningsformål – avslag.

Stolt Sea Farm Skolmosen A/S c/o Stolt Sea Farm A/S Nordnes	Masfjorden kommune	H/mf 14
--	-----------------------	---------

Miljøfisk A/S
c/o Stemre og Nilsson ANS
Bergen

Midlertidig tillatelse til oppdrett av skjell utgår.

Nord-Østers A/S v/Hans Kr. Ormøy & Even Johansen BRØNNØYSUND	Brønnøy kommune	N/br 306
--	--------------------	----------

Midlertidig konsesjon for etablering og drift av parringsanlegg for havbeitesmolt av laks.

<i>Oppdretter</i>	<i>Lokalisering</i>	<i>Reg.nr.</i>
Sør Helgeland Havbeite A/S c/o Vega komune v/Næringsavd. VEGA	Vega kommune	N/va 5

Søknad om utvidelse av settefiskproduksjon av laks.

Troms Stamfiskstasjon A/S STONGLANDSEIDET	Tranøy kommune	T/tn 3
--	-------------------	--------

Lån og løyve

Tillatelse til utvidelse av anlegg for oppdrett av stamfisk av laks.

<i>Oppdretter</i>	<i>Lokalisering</i>	<i>Prod.volum</i>	<i>Reg.nr.</i>
Nordland Fylkeslag av NFF BODØ	Sørfold kommune	12.000 m ³	N/sf 4

Sletting av torskoppdrettsstillatelsen i Fiskeridirektoratets konsesjonsregister.

<i>Oppdretter</i>	<i>Lokalisering</i>	<i>Reg.nr.</i>
Kjell Pedersen ULØYBUKT	Skjervøy kommune	T/s 9

Sletting av registrering av anlegg for klekking av rogn og produksjon av settefisk.

Lovund Laks A/S LOVUND	Lurøy kommune	N/l 4
---------------------------	------------------	-------

Sletting av konsesjon for oppdrett av stamfisk.

Austevoll Stamfisk A/S c/o Sjøtroll A/S BEKLEKJARVIK	Austevoll kommune	N/av 50
--	----------------------	---------

Nytt konsesjonsnummer.

<i>Oppdretter</i>	<i>Lokalitet</i>	<i>Nytt reg.nr.</i>
Halsa Lakseoppdrett A/S v/Aril Aasjord LEINES	Steigen kommune	N/sg 19

Tildeling av konsesjonsnummer.

<i>Oppdretter</i>	<i>Lokalitet</i>	<i>Reg.nr.</i>
Risøy Folkehøgskole Gjevning	Tvedestrand kommune	AA/t 0302
Knut Abrahamsen KRAGERØ	Kragerø kommune	TK/k 3

Søknad om lokalitet - avslag.

<i>Oppdretter</i>	<i>Lokalitet</i>	<i>Ang. lokalitet</i>
Laugsand Lakseoppdrett A/S Gildeskål Fiskeprodukter Driftsselskapet Fleinvær Havbruk A/S v/Stolt Sea Farm A/S BERGEN	Gildeskål kommune	Vaagskjæret
Dønna Laks A/S og Åsvær Laks A/S LEIRFJORD	Dønna kommune	Bukkøya Sør

Søknad om konsesjon for oppdrett av stamfisk av laks, ørret og regnbueørret - avvisning.

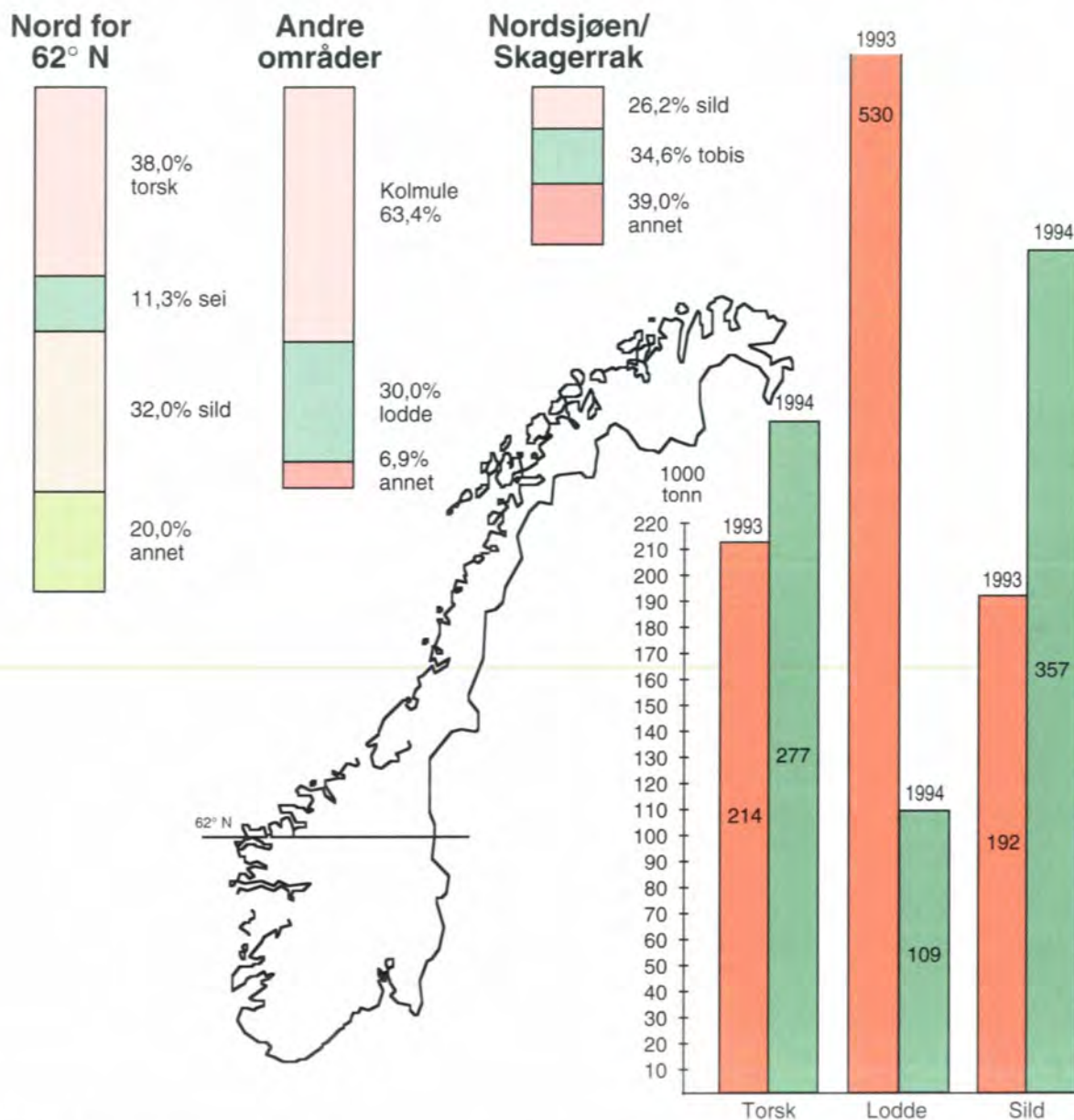
Akvaforsk
v/Knut Sandbakken
SUNNDALSRØRA

Navneendring.

<i>Fra</i>	<i>Til</i>	<i>Lokalitet</i>	<i>reg.nr.</i>
Salmo A/S	Brudvika fiskeopp- drett A/S	Masfjorden kommune	H/mf 15
Aquatech Sette- fisk A/S	Rodal Aqua A/S	Halsa kommune	M/hs 8

Foreløpig oversikt over ilandført kvantum pr. august 1994

FG

NR. 10
1994

Tabell 1 Alle tall i rund vekt

	August 1994		Til og med august 1994		Totalt	
	Alle områder	Nord for 62°	Nordsjøen/ Skagerrak	Andre områder ¹⁾	t.o.m. august 1994	t.o.m. august 1993
Torsk	13 910	269 560	7 290	250	277 100	214 870
Hyse	6 590	44 835	2 115	150	47 100	28 050
Sei	23 760	80 635	43 695	270	124 600	132 260
Uer	3 400	16 280	510	5 160	21 950	22 470
Brosme	2 060	8 300	1 985	2 615	12 900	13 880
Lange/blålange	2 580	5 345	4 220	5 035	14 600	14 830
Blåkveite	460	6 145	660	195	7 000	6 230
Vassild	380	5 600	—	0	5 600	7 630
Pigghå	335	2 190	570	0	2 760	4 370
Lodde	22 500	—	—	109 700	109 700	530 400
Sild	44 590	228 420	121 740	7 000	357 160	192 835
Brisling	16 925	0	37 300	0	37 300	33 040
Makrell	44 230	31 300	17 700	0	49 000	29 595
Kolmule	0	0	0	233 000	233 000	199 980
Øyepål	13 000	0	60 400	0	60 400	75 495
Tobis	6 800	0	160 500	0	160 500	82 410
Reker	5 600	17 110	5 230	4 400	26 740	35 590
		715 700	463 905	367 765		

¹⁾ Inkluderer fangster tatt ved Jan Mayen, Island, Færøyaner, Vest av Skottland, Øst-Grønland og NAFO.

PROPAC

Komplette fremdriftspakker fra verdens ledende produsent av "medium-speed" dieselmotorer

Skissen viser et typisk PROPAC-anlegg og består av: Motor: Wichmann 12V28, Gear: Wichmann SVC 850, Propell: Wichmann PR 108/4, Fjernstyring: Wichmatic II

Wärtsilä Diesel-konsernet er verdens ledende produsent av "Medium-Speed" dieselmotorer. Konsernet har fabrikker i åtte land og et globalt nettverk av salg- og servicekontorer.

Wärtsilä Propulsion er konsernets spesialist på komplette fremdriftspakker.

DIESELMOTORER

Wärtsilä Diesel's motorer dekker effektområdet fra 300 til 16.300 kW. Konsernets bevisste satsing på forskning og utvikling har blant annet bidratt til dets ledende posisjon innenfor: • drift på mange typer brennstoff, fra tungolje til naturgass, • informasjonsteknologi og • miljøbesparelse.

REDUKSJONSGEAR

Wichmann reduksjonsgear med en eller to utvekslinger til propell, i kombinasjon med akselgenerator, gir effektiv og støysvak drift over et stort ytelsesområde.

PROPELL

Wichmann vripropellere med diameter fra 2 til 7 meter og ytelser opp til 15.000 kW er konstruert og nøye tilpasset skipets skrogform, operasjonsprofil og tilgjengelig motoreffekt.

FJERNSTYRING

Wichmatic II og **Wichtronic II** er avanserte, fremtidsrettede og brukervennelige fjernstyringssystemer for styring av hele fremdriftsanlegg.

SERVICE OG VEDLIKEHOLD:

Én leveranse – ett ansvar. Våre service- og reservedelsavdelinger står til tjeneste 24 timer i døgnet. I tillegg kan vi tilby assistanse gjennom **Wärtsilä Diesel's** globale nettverk. Ved anlegget på Rubbestadneset finnes også en moderne reparasjonsavdeling med slipp og flytedokk.

WÄRTSILÄ PROPULSION

Hovedkontor, salg og service: 5420 Rubbestadneset
Tlf.: 53 42 35 00, Telefax: 53 42 35 01, Telex.: 42642 wichm n

Avdelingskontor, salg og service: Hestehagen 5, Holter Industriområde, 1440 Drøbak
Tel.: 64 93 29 60, Telefax: 64 93 44 21